

**BỘ TƯ PHÁP
BAN QUẢN LÝ CHƯƠNG TRÌNH
HỖ TRỢ PHÁP LÝ LIÊN NGÀNH
CHO DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA
GIAI ĐOẠN 2021 - 2025**

HỘI THẢO

**Về việc lấy ý kiến đối với Dự thảo Đề án
“Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý
cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”
trình Thủ tướng Chính phủ**

Đà Nẵng, ngày 06 tháng 10 năm 2022

BỘ TƯ PHÁP
BAN QUẢN LÝ CHƯƠNG TRÌNH
HỖ TRỢ PHÁP LÝ LIÊN NGÀNH
CHO DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA
GIAI ĐOẠN 2021-2025

HỘI THẢO LẤY Ý KIẾN ĐỐI VỚI DỰ THẢO ĐỀ ÁN
“NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG, HIỆU QUẢ CÔNG TÁC HỖ TRỢ PHÁP
LÝ CHO DOANH NGHIỆP GIAI ĐOẠN 2021-2030”
TRÌNH THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ

Thời gian: 08h00 ngày 06 tháng 10 năm 2022 (thứ Năm).

Địa điểm:

- Tham dự trực tiếp (đối với đại biểu tại thành phố Đà Nẵng): Hội trường tầng 3, Khách sạn Biển Vàng, số 118 đường Phạm Văn Đồng, quận Sơn Trà, thành phố Đà Nẵng.

- Tham dự trực tuyến (đối với đại biểu ở các tỉnh, thành phố khác): qua zoom theo địa chỉ (đường link):

<https://us06web.zoom.us/j/6841848759?pwd=dWJlZlU5YlYmIvQStmcFE3OXg5SUhHUT09>

ID cuộc họp: 684 184 8759

Mật khẩu: bienvang

Ban Quản lý Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa giai đoạn 2021-2025, Bộ Tư pháp (viết tắt là Chương trình HTPLLN).

Thời gian	Nội dung	Người thực hiện
08h00 - 08h30	Đăng ký đại biểu	Ban Tổ chức
08h30 - 08h35	Tuyên bố lý do, giới thiệu đại biểu và mục đích của diễn đàn	Ban Tổ chức
08h35 - 08h45	Phát biểu khai mạc và chủ trì	Đ/c Cao Đăng Vinh, Phó Vụ trưởng Vụ Pháp luật dân sự - kinh tế (Bộ Tư pháp); Phó Trưởng Ban Quản lý Chương trình HTPLLN
Chuyên gia trình bày tham luận		
08h45 - 11h00	Dự thảo Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”	TS. Trần Minh Sơn, Thành viên Ban Quản lý; Trưởng Văn phòng Chương trình HTPLLN

	Thực tiễn công tác tổ chức hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn thành phố Đà Nẵng và giải pháp nâng cao hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”	Bà Lê Thị Xuân Nga – Phó Giám đốc Sở Tư pháp thành phố Đà Nẵng
	Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và giải pháp nâng cao hiệu quả hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”	Nguyễn Thành Vinh – Phó Trưởng phòng Chính sách việc làm – Sở Lao động - Thương binh và Xã hội thành phố Đà Nẵng
	Nhu cầu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp hiện nay gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”	Ông Hồ Anh Tuấn, Phó Giám đốc Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, chi nhánh Đà Nẵng
	Phát huy vai trò của phòng tư vấn pháp lý miễn phí thuộc Đoàn luật sư thành phố Đà Nẵng trong việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp vừa và nhỏ	Ông Trần Văn Đức, Chánh Văn phòng Đoàn Luật sư thành phố Đà Nẵng
	Thực tiễn công tác cung cấp dịch vụ pháp lý cho doanh nghiệp tại Văn phòng luật sư PHONG & PARTNERS	Luật sư Lê Ngô Hoài Phong - Trưởng Văn phòng Luật sư PHONG & PARTNERS, Đoàn Luật sư thành phố Đà Nẵng
	Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị và vai trò của văn phòng luật sư trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp” và góp ý dự thảo đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”	Luật sư Võ Đình Đức – Công ty Luật TNHH VDD LAWYERS

	Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 – 2030	Ban Quản lý Khu công nghệ cao và các khu công nghiệp Đà Nẵng
11h00–11h25	Trao đổi, thảo luận với các đại biểu	Các đại biểu tham dự Hội thảo
11h25-11h30	Kết luận và bế mạc diễn đàn	Đ/c Cao Đăng Vinh

MỤC LỤC

Nội dung tài liệu	Trang
Dự thảo Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030” <i>Đại diện Tổ soạn thảo Đề án (Bộ Tư pháp)</i>	1
Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn thành phố và những giải pháp nâng cao hiệu quả, chất lượng công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 - 2030” <i>Bà Lê Thị Xuân Nga – Phó Giám đốc Sở Tư pháp thành phố Đà Nẵng</i>	33
Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và giải pháp nâng cao hiệu quả hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030” <i>Ông Nguyễn Thành Vinh - Phó Trưởng phòng Chính sách việc làm, Sở Lao động – Thương binh và Xã hội thành phố Đà Nẵng</i>	39
Nhu cầu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp hiện nay gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”. <i>Ông Hồ Anh Tuấn, Phó Giám đốc Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, chi nhánh Đà Nẵng</i>	43
Thực tiễn công tác tổ chức hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị và vai trò của Đoàn luật sư thành phố Đà Nẵng trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”. <i>Ông Trần Văn Đức, Chánh Văn phòng Đoàn Luật sư thành phố Đà Nẵng</i>	49
Thực tiễn công tác cung cấp dịch vụ pháp lý cho doanh nghiệp tại Văn phòng luật sư PHONG & PARTNERS <i>Luật sư Lê Ngô Hoài Phong - Trưởng Văn phòng Luật sư PHONG & PARTNERS, Đoàn Luật sư thành phố Đà Nẵng</i>	53

Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị và vai trò của văn phòng luật sư trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp” và góp ý dự thảo đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030” <i>Luật sư Võ Đình Đức - Công ty Luật TNHH VDD LAWYERS</i>	55
Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 - 2030” <i>Ban Quản lý Khu công nghệ cao và các khu công nghiệp Đà Nẵng</i>	63

Dự thảo
(Ngày 22/9/2022)

ĐỀ ÁN

“Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”

I. SỰ CẦN THIẾT XÂY DỰNG ĐỀ ÁN

1. Cơ sở chính trị, pháp lý

Hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp là việc bộ, cơ quan ngang bộ, chính quyền địa phương cấp tỉnh thực hiện các hoạt động xây dựng, quản lý, duy trì, cập nhật cơ sở dữ liệu về pháp luật; xây dựng và tổ chức thực hiện các chương trình hỗ trợ pháp lý nhằm nâng cao hiểu biết, ý thức và thói quen tuân thủ pháp luật, hạn chế rủi ro, vướng mắc pháp lý trong hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp và hiệu quả tổ chức thi hành pháp luật.¹ Hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nói chung, đặc biệt là doanh nghiệp nhỏ và vừa² nói riêng đã đạt được nhiều kết quả tích cực, được ghi nhận. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã khẳng định: “*hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp có bước phát triển mạnh*”;³ đồng thời, đã xác định trọng tâm và các định hướng của công tác hỗ trợ doanh nghiệp nói chung, trong đó có hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, trong giai đoạn 2021-2030, gồm: (i) tăng cường khả năng tiếp cận pháp luật của doanh nghiệp;⁴ (ii) hỗ trợ doanh nghiệp các vấn đề pháp lý trong giải quyết tranh chấp thương mại, giảm thiểu rủi ro trong hội nhập quốc tế;⁵ (iii) có chính sách hỗ trợ hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp;⁶ (iv) hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp theo hướng thống nhất, có trọng tâm, trọng điểm, mang tầm quốc gia và thể hiện tính liên ngành, liên vùng.⁷

Hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đã được triển khai ở nước ta từ lâu, gắn với chức năng, nhiệm vụ của các bộ, ngành, địa phương và song hành cùng việc phát triển thị trường dịch vụ pháp lý. Ngày 28/5/2008, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 66/2008/NĐ-CP về hỗ trợ pháp lý cho doanh

¹ Khoản 1 Điều 3 Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa.

² Tính đến 7/2022, Việt Nam có khoảng 871.275 doanh nghiệp, trong đó doanh nghiệp nhỏ và vừa chiếm khoảng 97%.

³ Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, Báo cáo kết quả, tập II, trang 31.

⁴ Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, Chiến lược, tập I, trang 287.

⁵ Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, Chiến lược, tập I, trang 243.

⁶ Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, Báo cáo, tập I, trang 200.

⁷ Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, Báo cáo, tập II, trang 126.

nghiệp nhằm tạo lập cơ sở pháp lý chính thức cho công tác này. Theo đó, hoạt động hỗ trợ pháp lý được thực hiện đối với mọi doanh nghiệp, không phân biệt hình thức sở hữu, hình thức tổ chức, quy mô kinh doanh và lĩnh vực hoạt động.⁸

Trong giai đoạn mới, với mục tiêu mở rộng các hình thức hỗ trợ pháp lý và triển khai hoạt động hỗ trợ pháp lý một cách chất lượng, hiệu quả, có trọng tâm, trọng điểm, Quốc hội đã ban hành Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017, xác định hỗ trợ pháp lý là một trong bảy hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa⁹ nhưng đồng thời cũng là nền tảng, cơ sở của tất cả hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa. Trên cơ sở đó, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa.¹⁰ Công tác lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước bảo đảm cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa cũng quy định cụ thể.¹¹

Nhằm triển khai Văn kiện Đại hội XIII của Đảng, tăng cường hỗ trợ doanh nghiệp nói chung và hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nói riêng để doanh nghiệp phục hồi và phát triển, góp phần thực hiện thành công Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2021-2030, Chính phủ đã giao cho Bộ Tư pháp xây dựng Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030” (sau đây gọi tắt là Đề án) trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt. Đây là nhiệm vụ quan trọng, thực hiện kết nối nhiều mục tiêu, định hướng phát triển kinh tế - xã hội quan trọng của nước ta, gồm:

(i) Triển khai Chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng được ban hành kèm theo Nghị quyết số 50/NQ-CP ngày 20/5/2021 của Chính phủ;¹²

(ii) Triển khai Chương trình hành động của Chính phủ nhiệm kỳ 2021 - 2026 thực hiện Nghị quyết của Quốc hội về Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2021 - 2025 được ban hành kèm theo Nghị quyết số 99/NQ-CP ngày

⁸ Khoản 1 Điều 3 Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ngày 28/5/2008 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

⁹ Gồm: Hỗ trợ tiếp cận tín dụng (Điều 8); Hỗ trợ thuế, kế toán (Điều 10); Hỗ trợ mặt bằng sản xuất (Điều 11); Hỗ trợ công nghệ; hỗ trợ cơ sở ương tạo, cơ sở kỹ thuật, khu làm việc chung (Điều 12); Hỗ trợ mở rộng thị trường (Điều 13); Hỗ trợ thông tin, tư vấn và pháp lý (Điều 14); Hỗ trợ phát triển nguồn nhân lực (Điều 15).

¹⁰ Bộ Tư pháp được giao nhiệm vụ thống nhất quản lý nhà nước về công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trong phạm vi cả nước.

¹¹ Thông tư số 64/2021/TT-BTC ngày 29/7/2021 của Bộ trưởng Bộ Tài chính hướng dẫn lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước phục vụ hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa (thay thế Thông tư liên tịch số 157/2010/TTLT-BTC-BTP ngày 12/10/2010 của Bộ trưởng Bộ Tài chính và Bộ trưởng Bộ Tư pháp hướng dẫn việc lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước bảo đảm cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp).

¹² Bộ Tư pháp được giao nhiệm vụ xây dựng Đề án tại Mục 131 **Phụ lục về Phân công thực hiện nhiệm vụ chủ yếu của Chương trình hành động của Chính phủ** được ban hành kèm theo Nghị quyết số 50/NQ-CP.

30/8/2021 của Chính phủ;¹³

(iii) Hỗ trợ doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh trong bối cảnh dịch COVID-19 (và hậu COVID-19) theo Nghị quyết số 105/NQ-CP ngày 09/9/2021 của Chính phủ;¹⁴

(iv) Triển khai Chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết của Quốc hội về Kế hoạch cơ cấu lại nền kinh tế giai đoạn 2021 - 2025 được ban hành kèm theo Nghị quyết số 54/NQ-CP ngày 12/4/2022 của Chính phủ.¹⁵

Trên cơ sở đó, Ban cán sự đảng Bộ Tư pháp đã ban hành Chương trình hành động số 10-CTr/BCS ngày 21/6/2021 về việc thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng; Bộ trưởng Bộ Tư pháp đã ban hành Quyết định số 1116/QĐ-BTP ngày 07/7/2021 ban hành Chương trình hành động của Bộ Tư pháp thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng, trong đó xác định việc xây dựng Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030” trình Thủ tướng Chính phủ là một trong những công việc trọng tâm.

2. Cơ sở thực tiễn

2.1. Thực tiễn từ doanh nghiệp

Đại đa số doanh nghiệp hoạt động tại Việt Nam hiện nay là doanh nghiệp nhỏ và vừa, phần lớn là doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ (tại thời điểm 31/12/2018, 97.2% số doanh nghiệp cả nước là doanh nghiệp nhỏ và vừa; 62.6% số doanh nghiệp cả nước là doanh nghiệp siêu nhỏ¹⁶). Mặc dù doanh nghiệp nhỏ và vừa chiếm phần lớn tỉ trọng các doanh nghiệp nhưng lại hạn chế về nguồn lực, do đó thường có xu hướng tập trung nguồn lực tài chính và con người vào đầu tư sản xuất kinh doanh mà không có giải pháp phòng ngừa rủi ro pháp lý, hoặc khả năng chống chịu rủi ro pháp lý còn hạn chế, không được chú trọng đầu tư. Vì vậy, có thể nói nhận thức của doanh nghiệp về các vấn đề pháp lý còn hạn chế, mô hình tổ chức còn nhỏ dẫn đến việc thiếu nguồn lực đảm bảo cho công tác pháp lý trong chính doanh nghiệp.

Theo số liệu khảo sát năm 2017 của Bộ Tư pháp phối hợp với tổ chức USAID/GIG trong khuôn khổ Dự án Quản trị Nhà nước nhằm tăng trưởng toàn

¹³ Bộ Tư pháp được giao nhiệm vụ xây dựng Đề án tại Mục 69 Phụ lục III Danh mục các chương trình, đề án của Chương trình hành động của Chính phủ được ban hành kèm theo Nghị quyết số 99/NQ-CP.

¹⁴ Mục II.2(g) Nghị quyết số 105/NQ-CP giao Bộ Tư pháp chủ trì, phối hợp với các bộ, cơ quan, địa phương tăng cường triển khai các giải pháp hỗ trợ pháp lý, trong đó có giải quyết tranh chấp trong hoạt động sản xuất, kinh doanh theo quy định của pháp luật.

¹⁵ Bộ Tư pháp được giao nhiệm vụ xây dựng Đề án tại Mục 53 Phụ lục II Một số nhiệm vụ, chương trình, đề án thực hiện kế hoạch cơ cấu lại nền kinh tế giai đoạn 2021 – 2025 của Chương trình hành động của Chính phủ ban hành kèm theo Nghị quyết số 54/NQ-CP.

¹⁶ Bộ Kế hoạch và Đầu tư, *Sách trắng doanh nghiệp Việt Nam năm 2020*, (Nxb) Thống kê, Hà Nội, 2020, tr. 40

diện, doanh nghiệp tiếp cận thông tin pháp lý vẫn còn gặp nhiều khó khăn, gần 60% doanh nghiệp được hỏi thông qua phiếu khảo sát của Bộ Tư pháp có ý kiến về việc khó tiếp cận thông tin pháp lý liên quan đến các biểu mẫu, thủ tục hành chính cho doanh nghiệp; gần 70% doanh nghiệp có ý kiến khó tiếp cận thông tin pháp lý liên quan đến quy định tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật và gần 80% doanh nghiệp có ý kiến khó tiếp cận thông tin pháp lý liên quan đến kế hoạch và quy hoạch¹⁷. Do đó, nhu cầu được hỗ trợ về mặt pháp lý của doanh nghiệp nước ta tương đối cao: 56.52% doanh nghiệp được khảo sát quan tâm đến hoạt động hỗ trợ thông tin, tư vấn và pháp lý¹⁸. Từ những nguyên nhân trên, càng thể hiện vai trò của nhà nước cần tiếp tục hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Bên cạnh đó, hiện nay các dịch vụ pháp lý đã có sự phát triển, tuy nhiên, lại chủ yếu tập trung ở các tỉnh/thành phố lớn, chi phí sử dụng các dịch vụ pháp lý còn cao, vì vậy, số lượng doanh nghiệp sử dụng các dịch vụ pháp lý còn thấp.

2.2. Chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI)

Hiện nay chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI) là thước đo chất lượng điều hành kinh tế và nỗ lực cải cách hành chính, tạo lập môi trường kinh doanh thuận lợi của chính quyền các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương tại Việt Nam, trong đó chỉ số về các chính sách và dịch vụ hỗ trợ doanh nghiệp dễ tiếp cận và phù hợp với doanh nghiệp đóng vai trò đặc biệt quan trọng trong cấu thành chỉ số PCI (có trọng số cao nhất, chiếm 20%)¹⁹. Trong đó, các Tỉnh/Thành phố có xếp hạng cao thì chỉ số hỗ trợ doanh nghiệp cao, trong đó hỗ trợ pháp lý đóng một vai trò hết sức quan trọng và là một cấu thành của PCI. Như vậy, chính sách và dịch vụ hỗ trợ doanh nghiệp, trong đó có hỗ trợ pháp lý là yếu tố quan trọng nâng cao năng lực cạnh tranh của môi trường kinh doanh trong giai đoạn hiện nay.

II. THỰC TRẠNG CÔNG TÁC HỖ TRỢ PHÁP LÝ CHO DOANH NGHIỆP

1. Tổng quan công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Xuất phát từ thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, trên cơ sở Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ngày 28/5/2008 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đã được triển khai đồng bộ, góp phần tạo chuyển biến căn bản về nhận thức pháp lý, ý thức pháp luật và thói quen tuân thủ pháp luật của doanh nghiệp; tạo lập các điều kiện

¹⁷ Báo cáo số 319/BC-BTP ngày 28/12/2018 của Bộ Tư pháp về việc tổng kết 10 năm thi hành Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ngày 28/5/2008 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, tr. 7

¹⁸ Tr. 46

¹⁹ 10 chỉ số thành phần PCI bao gồm:

(i) Chi phí gia nhập thị trường; (ii) Tiếp cận đất đai và Sự ổn định trong sử dụng đất; (iii) Tính minh bạch và tiếp cận thông tin; (iv) Chi phí thời gian để thực hiện các quy định của Nhà nước; (v) Chi phí không chính thức; (vi) Cạnh tranh bình đẳng; (vii) Tính năng động và tiên phong của lãnh đạo tỉnh. (viii) Dịch vụ hỗ trợ doanh nghiệp. (ix) Đào tạo lao động; (x) thiết chế pháp lý

cần thiết phục vụ hoạt động thực thi pháp luật để giúp doanh nghiệp kinh doanh có hiệu quả; phòng chống rủi ro pháp lý và tăng cường năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp; góp phần nâng cao công tác quản lý nhà nước bằng pháp luật đối với doanh nghiệp.

Căn cứ Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ngày 28/5/2008 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, Bộ Tư pháp đã phối hợp Bộ Tài chính xây dựng, ban hành Thông tư liên tịch số 157/2010/TTLT-BTC-BTP ngày 12/10/2010 hướng dẫn việc lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước bảo đảm cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên phạm vi cả nước (viết tắt là Thông tư liên tịch số 157/2010/TTLT-BTC-BTP). Ngoài ra, một số bộ, ngành đã chủ động xây dựng văn bản đề hướng dẫn hoạt động, bố trí kinh phí trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, như: Bộ Quốc phòng đã ban hành Thông tư số 99/2009/TT-BQP ngày 03/11/2009 quy định chi tiết và hướng dẫn thực hiện Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ; Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội đã thành lập Tổ Công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp bao gồm các lãnh đạo các đơn vị thuộc Bộ do Vụ Pháp chế làm đầu mối triển khai thực hiện.

Bộ Tư pháp đã trình Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 585/QĐ-TTg ngày 05/5/2010 phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành dành cho doanh nghiệp giai đoạn 2010-2014 (viết tắt là Chương trình 585). Trên cơ sở kết quả đạt được giai đoạn 2010-2014, Bộ Tư pháp đã tổng kết và đề xuất Thủ tướng Chính phủ tiếp tục triển khai các hoạt động của Chương trình 585 giai đoạn tiếp theo và ngày 28/11/2014 Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 2139/QĐ-TTg về việc tiếp tục thực hiện và điều chỉnh các dự án Chương trình 585, thực hiện trong giai đoạn 2015-2020.

Trên cơ sở đó, hầu hết các bộ và cơ quan ngang bộ (17/22) đã ban hành các Kế hoạch/Chương trình triển khai công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong phạm vi ngành, lĩnh vực do mình quản lý theo quy định của Nghị định số 66/2008/NĐ-CP (trừ Bộ Nội vụ, Bộ Ngoại giao, Ủy ban Dân tộc, Thanh tra Chính phủ, Văn phòng Chính phủ không trực tiếp triển khai công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp). Nhiều bộ, ngành đã sớm kịp thời ban hành các Kế hoạch/Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong lĩnh vực bộ, ngành mình quản lý ngay sau khi Nghị định số 66/2008/NĐ-CP được ban hành để thúc đẩy công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, như: Bộ Tài chính, Bộ Giao thông vận tải, Bộ Công Thương, Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Quốc phòng, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội.

Tại các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, các địa phương (63/63) đã ban hành Kế hoạch/Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương nhằm triển khai các hoạt động hỗ trợ

pháp lý cho doanh nghiệp theo quy định tại Nghị định số 66/2008/NĐ-CP. Trên cơ sở quy định của Nghị định, Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương giao cho Sở Tư pháp làm đầu mối giúp Ủy ban nhân dân cấp tỉnh triển khai công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại địa phương. Trong đó, một số địa phương đã triển khai tích cực công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp thông qua việc xây dựng các Đề án, Đề tài và ban hành Kế hoạch/Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại địa phương, như: Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Đà Nẵng, Tuyên Quang, Vĩnh Phúc, Bắc Giang... Ngoài ra, một số tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương còn ban hành các Nghị quyết, văn bản quy định về định mức chi của địa phương dành cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn. Nhiều tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã ban hành Quy chế phối hợp trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh, như: Cà Mau, Thừa Thiên Huế, Phú Yên...

Thực tiễn triển khai Nghị định 66/NĐ-CP cho thấy, nhu cầu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam, được doanh nghiệp đánh giá cao và coi trọng bên cạnh nhu cầu hỗ trợ tiếp cận tín dụng; hỗ trợ thuế, kế toán; hỗ trợ mặt bằng sản xuất; hỗ trợ công nghiệp; hỗ trợ cơ sở ươm tạo, cơ sở kỹ thuật, khu làm việc chung; hỗ trợ mở rộng thị trường... Chính vì vậy, hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tuy chỉ là một trong 7 hình thức hỗ trợ cho doanh nghiệp nhỏ và vừa theo quy định tại Điều 14 (khoản 3) của Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017 nhưng đều gắn liền, đồng thời là cơ sở của các hình thức hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa khác. Do đó, việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp rất cần thiết trong bối cảnh kinh tế - xã hội hiện nay, nhất là sau khi doanh nghiệp cũng như nền kinh tế Việt Nam bị ảnh hưởng nặng nề của đại dịch COVID-19.

Nhằm triển khai khoản 3 Điều 4 Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 55/2019/NĐ-CP và Quyết định số 81/QĐ-TTg về việc phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa được chia thành 3 nhóm hoạt động chính:

- (i) Nhóm hoạt động 1: Cung cấp thông tin pháp lý²⁰
- (ii) Nhóm hoạt động 2: Bồi dưỡng kiến thức pháp luật²¹
- (iii) Nhóm hoạt động 3: Tư vấn pháp luật²²

²⁰ Xây dựng, quản lý, duy trì, cập nhật, khai thác và sử dụng cơ sở dữ liệu pháp luật; Xây dựng các chuyên mục pháp luật cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trên các phương tiện truyền thông; Tổ chức các hội nghị, diễn đàn đối thoại với doanh nghiệp nhỏ và vừa: tổ chức các hội nghị đối thoại trực tiếp để cung cấp các thông tin pháp lý; tổ chức diễn đàn kinh doanh và pháp luật cho doanh nghiệp nhỏ và vừa thông qua ứng dụng công nghệ thông tin, thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư; Xây dựng bản tin, tài liệu điện tử để cung cấp thông tin hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa: xây dựng và phát hành bản tin định kỳ các bản tin điện tử; xây dựng tài liệu điện tử về công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; Cung cấp thông tin về công tác hỗ trợ pháp lý.

²¹ Bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, người làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa; Bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho mạng lưới tư vấn viên pháp luật.

Ngoài ra, Bộ Tư pháp cũng đã phối hợp với các bộ, ngành, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương và các tổ chức đại diện của doanh nghiệp triển khai các hoạt động cụ thể, như: tổ chức diễn đàn, hội nghị trực tiếp và trực tuyến hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; tổ chức các Chương trình phổ biến pháp luật cho doanh nghiệp thông qua Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam; xây dựng và phát sóng chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp phục hồi hoạt động sản xuất kinh doanh trong bối cảnh dịch Covid-19 trên Đài Truyền hình Quốc hội; xây dựng bài giảng điện tử bồi dưỡng nâng cao chất lượng công tác hỗ trợ pháp lý cho DNNVV và bồi dưỡng pháp luật kinh doanh cho DNNVV; xây dựng chương trình phóng sự về DNNVV khởi nghiệp sáng tạo và các vấn đề pháp lý DNNVV vừa khởi nghiệp sáng tạo; xây dựng các tài liệu điện tử về hỗ trợ pháp lý cho DNNVV... Các hoạt động này đã có một số kết quả cụ thể, tạo kênh thông tin quan trọng và kịp thời để tuyên truyền các chủ trương, chính sách pháp luật kinh doanh tới các doanh nghiệp, giúp các doanh nghiệp khắc phục tình trạng khó khăn trong việc tiếp cận thông tin pháp luật, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, áp dụng pháp luật vào sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp.

Trong bối cảnh hiện nay, mặc dù nhận thức của doanh nghiệp, đặc biệt là doanh nghiệp nhỏ và vừa về vấn đề pháp lý đã ngày càng tăng lên, tuy nhiên, việc tiếp cận các dịch vụ pháp lý trên thực tiễn vẫn còn hạn chế do chưa có kinh phí để thực hiện. Kết quả Báo cáo khảo sát của Bộ Tư pháp cho thấy, nhu cầu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam là rất lớn, quan trọng, cùng với nhu cầu tiếp cận tín dụng; hỗ trợ thuế, kế toán; hỗ trợ mặt bằng sản xuất; hỗ trợ công nghiệp; hỗ trợ cơ sở ươm tạo, cơ sở kỹ thuật, khu làm việc chung; hỗ trợ mở rộng thị trường... Là một trong 07 hình thức hỗ trợ cho doanh nghiệp nhỏ và vừa theo quy định của Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017, hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa gắn liền các hình thức hỗ trợ khác, tạo cơ sở thúc đẩy, phát triển các hình thức này. Vì vậy, công tác hỗ trợ pháp lý đến từ các cơ quan nhà nước là hết sức cần thiết đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa. Việc thực hiện tốt công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp sẽ góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả của công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, đưa hoạt động hỗ trợ pháp lý này đi vào thực chất, hiệu quả, có trọng tâm, trọng điểm, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Theo phản ánh của các hiệp hội, doanh nghiệp, trong năm 2022, việc sản xuất, kinh doanh của các doanh nghiệp gặp nhiều khó khăn, thách thức, thế giới biến động rất nhanh, phức tạp và khó lường, nhiều diễn biến chưa từng có trong tiền lệ, vượt khỏi khả năng dự báo của các tổ chức quốc tế và các quốc gia trên

²² Tư vấn pháp luật qua diễn đàn, đối thoại; Tư vấn qua email, mạng xã hội và ứng dụng thành tựu cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư; Tư vấn thông qua mạng lưới tư vấn viên pháp luật.

thế giới, đặc biệt là chính sách, pháp luật trong nước còn một số vướng mắc đã tồn tại từ lâu nhưng chưa được quan tâm giải quyết, bộ máy thực thi của chính quyền còn hạn chế... gây ảnh hưởng đến khả năng phục hồi, phát triển của nền kinh tế. Điều này đòi hỏi các cấp, các ngành phải nhanh chóng nhận diện tình hình, xác định thuận lợi, cơ hội, khó khăn, thách thức để đề xuất các giải pháp, chính sách hỗ trợ doanh nghiệp trong thời gian tới.²³ Vì vậy, việc chủ động xây dựng chính sách, chuẩn bị các nguồn lực và giải pháp dài hạn để hỗ trợ doanh nghiệp là hết sức cần thiết, trong đó, trong ngắn hạn cần khẩn trương tháo gỡ các vướng mắc, rào cản pháp lý tồn tại chưa được giải quyết triệt để khơi thông nguồn lực cho doanh nghiệp đầu tư sản xuất kinh doanh; trong dài hạn cần coi việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu và phải được triển khai đồng bộ từ Trung ương tới địa phương.

Tuy nhiên, quá trình triển khai trên thực tế, công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn chưa được quan tâm đúng mức, còn một số khó khăn vướng mắc, cả quy định của pháp luật và thực tiễn triển khai thực hiện như quy định của pháp luật về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, kinh phí dành cho công tác này, nhân sự thực hiện hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

2. Kết quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại Việt Nam

Từ thời điểm Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ngày 28/5/2008 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp có hiệu lực, hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đã được triển khai một cách tích cực, chủ động trên phạm vi cả nước). Cho đến nay, qua quá trình gần 15 năm thực hiện, công tác hỗ trợ pháp lý đã đạt được nhiều thành tựu đáng kể, góp phần hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong việc tiếp cận thông tin pháp lý nhằm phục vụ hoạt động sản xuất, kinh doanh của mình; hạn chế rủi ro pháp lý trong kinh doanh và từng bước hội nhập kinh tế, quốc tế, đồng thời tăng cường quản lý nhà nước đối với doanh nghiệp bằng pháp luật.

2.1. Kết quả hỗ trợ pháp lý liên ngành

Đối với chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành do Bộ Tư pháp chủ trì thực hiện, giai đoạn 2010-2014, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành dành cho doanh nghiệp giai đoạn 2010-2014 và sau đó là tiếp tục giai đoạn 2015-2020 (gọi tắt là Chương trình 585)²⁴. Trong giai đoạn 2021-2025, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành cho doanh nghiệp nhỏ và vừa giai đoạn 2021-2025 theo Quyết định số 81/QĐ-TTg ngày 19/01/2021. Trong quá trình triển khai Chương

²³ Báo cáo số 5617/BC-BKHĐT ngày 10/8/2022 của Bộ Kế hoạch và Đầu tư về tình hình phát triển doanh nghiệp 07 tháng đầu năm 2022 và một số giải pháp trọng tâm hỗ trợ doanh nghiệp trong thời gian tới

²⁴ Quyết định số 585/QĐ-TTg ngày 05/05/2010 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành cho doanh nghiệp giai đoạn 2010-2014.

trình hỗ trợ pháp lý liên ngành cho doanh nghiệp nhỏ và vừa giai đoạn 2021-2025 đã đạt được một số kết quả cụ thể:

Thứ nhất, trong năm 2021 năm đầu tiên triển khai các hoạt động của Chương trình HTPLLN giai đoạn 2021-2025, trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19 nên hầu hết các hoạt động được triển khai theo hình thức trực tuyến và đầu đầu rộng rãi trên mạng đấu thầu quốc gia. Việc triển khai các hoạt động của Chương trình cơ bản bám sát các mục tiêu, nội dung, tiến độ, kinh phí được sử dụng tiết kiệm, hiệu quả, đúng quy định của pháp luật; đã có nhiều nỗ lực để đổi mới cách làm, điều chỉnh các hoạt động cho phù hợp với bối cảnh Covid-19. Đặc biệt, Chương trình HTPLLN tiếp tục phát huy ứng dụng công nghệ thông tin trong một số hoạt động như: tiến hành phát trực tiếp trên trang Facebook của Chương trình HTPLLN nhằm tiết kiệm kinh phí trong việc kiểm tra, giám sát các hoạt động tọa đàm, bồi dưỡng của Chương trình HTPLLN; xây dựng các bài giảng điện tử bồi dưỡng kiến thức pháp luật kinh doanh phát sóng trên các nền tảng mạng xã hội phổ biến nhằm lan tỏa rộng rãi đến cộng đồng doanh nghiệp. Thông qua đó, đã nâng cao hiểu biết, ý thức và thói quen tuân thủ pháp luật, hạn chế rủi ro, vướng mắc pháp lý trong hoạt động kinh doanh của DNNVV, thúc đẩy sự tham gia xây dựng, hoàn thiện chính sách, pháp luật kịp thời nhằm phục vụ DNNVV phát triển, cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của DNNVV và hiệu quả tổ chức thi hành pháp luật; được cộng đồng doanh nghiệp đánh giá cao.

Thứ hai, các hội nghị đối thoại trực tuyến, trực tiếp của Chương trình HTPLLN đã tạo được hiệu ứng tích cực, cơ sở pháp lý, chính sách thuận lợi, tiền đề quan trọng để các Bộ, ngành, địa phương, tổ chức đại diện cho doanh nghiệp xây dựng, ban hành các chương trình, dự án hỗ trợ pháp lý cho DNNVV trên từng lĩnh vực cụ thể, phù hợp với chức năng, nhiệm vụ được giao, đảm bảo đúng pháp luật và chủ trương chính sách của Nhà nước, đồng hành cùng doanh nghiệp, đặc biệt trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19 diễn biến phức tạp trên toàn cầu gây khó khăn cho doanh nghiệp trong hoạt động sản xuất kinh doanh.

Thứ ba, Chương trình HTPLLN đã phối hợp với các bộ, ngành, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương và các tổ chức đại diện của doanh nghiệp triển khai các hoạt động cụ thể, như: tổ chức diễn đàn, hội nghị trực tiếp và trực tuyến hỗ trợ pháp lý cho DNNVV; tổ chức các Chương trình phổ biến pháp luật cho doanh nghiệp thông qua Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam; xây dựng và phát sóng chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp phục hồi hoạt động sản xuất kinh doanh trong bối cảnh dịch Covid-19 trên Đài Truyền hình Quốc hội; xây dựng bài giảng điện tử bồi dưỡng nâng cao chất lượng công tác hỗ trợ pháp lý cho DNNVV và bồi dưỡng pháp luật kinh doanh cho DNNVV; xây dựng chương trình phóng sự về DNNVV

khởi nghiệp sáng tạo và các vấn đề pháp lý DNNVV vừa khởi nghiệp sáng tạo; xây dựng các tài liệu điện tử về hỗ trợ pháp lý cho DNNVV... Các hoạt động này đã có một số kết quả cụ thể, tạo kênh thông tin quan trọng và kịp thời để tuyên truyền các chủ trương, chính sách pháp luật kinh doanh tới các doanh nghiệp, giúp các doanh nghiệp khắc phục tình trạng khó khăn trong việc tiếp cận thông tin pháp luật, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, áp dụng pháp luật vào sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp.

Thứ tư, kinh phí cấp cho Chương trình HTPLLN được sử dụng tiết kiệm, đúng định mức. Việc kiểm tra, giám sát các hoạt động tọa đàm, bồi dưỡng, các chương trình kinh doanh và pháp luật được tổ chức hợp lý, khoa học. Điều này góp phần nâng cao chất lượng, tác động thiết thực cho đối tượng thụ hưởng là doanh nghiệp tham gia, cán bộ pháp chế, cán bộ làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại các bộ, ngành, Ủy ban nhân dân, Sở Tư pháp và các sở, ban ngành liên quan ở các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

2.2. Kết quả công tác hỗ trợ pháp lý của các Bộ, ngành

Đối với các bộ, ngành, nhằm triển khai khoản 3 Điều 14 Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, các bộ, cơ quan ngang bộ đã triển khai chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa theo quy định. Tuy nhiên, quá trình triển khai thực hiện chương trình, các bộ, cơ quan ngang bộ còn gặp một số khó khăn, vướng mắc, từ thể chế, quy định của pháp luật đến việc tổ chức thực hiện trên thực tế cụ thể: Bất cập về quy định của pháp luật hiện hành về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa; về nhân sự thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; về kinh phí cho hoạt động hỗ trợ pháp lý; về việc tổ chức thực hiện Chương trình...

2.3. Kết quả công tác hỗ trợ pháp lý tại địa phương

Đối với Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trên cơ sở Khoản 4 Điều 14 Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa (sau đây gọi là Nghị định số 55/2019/NĐ-CP) quy định về trách nhiệm của chính quyền địa phương²⁵. Trên cơ sở đó, hằng năm các địa phương xây dựng kế hoạch triển khai các hoạt động của chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tại địa phương. Theo báo cáo của các địa phương về Bộ Tư pháp về công tác hỗ trợ pháp lý cho

²⁵ “Hội đồng nhân dân cấp tỉnh có trách nhiệm ban hành chính sách về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tại địa phương; bảo đảm nguồn kinh phí từ ngân sách địa phương để thực hiện hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa. Ủy ban nhân dân cấp tỉnh có trách nhiệm tổ chức thực hiện hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tại địa phương; gửi báo cáo kết quả hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa trong phạm vi địa phương theo yêu cầu của Bộ Tư pháp để tổng hợp báo cáo Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ”

doanh nghiệp nhỏ và vừa²⁶, hiện nay không có địa phương nào báo cáo về việc không tổ chức thực hiện chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa. Theo đó, các địa phương tổ chức chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa theo các nội dung được quy định tại Nghị định số 55/2019/NĐ-CP.

Nhiều địa phương trong quá trình triển khai chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đã có những mô hình hỗ trợ pháp lý sáng tạo, hiệu quả như: mô hình “Cà phê Doanh nhân - Doanh nghiệp” của tỉnh Đồng Tháp đã góp phần đưa tỉnh Đồng Tháp liên tục duy trì dẫn đầu về chỉ số thành phần “Tính năng động của lãnh đạo” trong nhiều năm qua; mô hình “Bác sỹ doanh nghiệp” của tỉnh Bắc Ninh để giải đáp các khó khăn, vướng mắc của doanh nghiệp.

Bên cạnh đó, công tác hỗ trợ pháp lý nhận được sự quan tâm của các tổ chức đại diện của doanh nghiệp, tổ chức dịch vụ pháp lý, doanh nghiệp. Giai đoạn năm 2010 đến nay (sau thời điểm Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành dành cho doanh nghiệp được ban hành), Hiệp hội doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam, Câu lạc bộ pháp chế doanh nghiệp và các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp đã tích cực tham gia, phối hợp với Bộ Tư pháp, các bộ, ngành liên quan và các địa phương triển khai các dự án, các hoạt động thuộc Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành cho doanh nghiệp và các Chương trình ở bộ, ngành và địa phương ban hành. Nhiều tổ chức dịch vụ pháp lý cũng tích cực tham gia hoạt động hỗ trợ pháp lý thông qua việc tham gia mạng lưới tư vấn viên pháp luật của bộ, cơ quan ngang bộ; tham gia, phối hợp triển khai các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Ngoài ra, hoạt động hỗ trợ pháp lý có khả năng đáp ứng được nhu cầu được hướng dẫn áp dụng pháp luật và giải đáp pháp luật của doanh nghiệp, do đây là hoạt động được tiến hành bởi cơ quan nhà nước có thẩm quyền theo quy định tại Điều 8 Nghị định số 55/2019/NĐ-CP cụ thể:

- Bộ, cơ quan ngang bộ, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh có trách nhiệm trả lời đối với vướng mắc pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trong áp dụng chung về pháp luật trong phạm vi ngành, lĩnh vực, địa phương do mình quản lý trong thời hạn 15 ngày làm việc kể từ ngày nhận được yêu cầu; trường hợp vướng mắc phức tạp thì có thể trả lời trong thời hạn tối đa 30 ngày làm việc kể từ ngày nhận được yêu cầu.

Việc trả lời của cơ quan, nhà nước quy định tại Điều này không áp dụng đối với các yêu cầu của doanh nghiệp nhỏ và vừa về vụ việc cụ thể liên quan đến hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp. Trường hợp này, bộ, cơ quan ngang bộ, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh thông báo cho doanh nghiệp để có thể sử

²⁶ Công văn số 3982/BTP-PLDSKT ngày 01/11/2021 của Bộ Tư pháp về việc báo cáo kết quả thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa.

dụng mạng lưới tư vấn viên pháp luật theo quy định tại Điều 9 Nghị định này.

- Bộ, cơ quan ngang bộ, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh có trách nhiệm hệ thống hóa, cập nhật dữ liệu về văn bản trả lời của bộ, cơ quan ngang bộ, địa phương mình đối với vướng mắc pháp lý của doanh nghiệp nhỏ và vừa trong áp dụng chung về pháp luật lên cổng thông tin điện tử của mình trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày văn bản được ký ban hành.

Từ những cơ sở thực tiễn trên, trong giai đoạn mới, nhu cầu doanh nghiệp nhỏ và vừa được hỗ trợ về mặt pháp lý được dự đoán sẽ duy trì ở mức cao, do doanh nghiệp nhỏ và vừa là đối tượng dễ gặp phải rủi ro pháp lý trong quá trình hoạt động nhưng lại ít chú trọng đến, hoặc không có đủ nguồn lực kinh tế để sử dụng dịch vụ pháp lý.

2. Khó khăn, vướng mắc

Tuy nhiên, bên cạnh những thành quả đã đạt được, công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa thời gian qua còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc và hạn chế như sau:

Thứ nhất, doanh nghiệp nhỏ và vừa chưa nhận thức đầy đủ về tầm quan trọng của việc phòng ngừa rủi ro pháp lý cho doanh nghiệp từ sớm.

Theo kết quả khảo sát của Bộ Tư pháp trong giai đoạn 2021-2022, Chi... % doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh cá thể khi được khảo sát cho biết đã từng theo dõi các chương trình phát thanh hoặc truyền hình về các chủ đề pháp luật; ...% đã từng xem các video có nội dung về cung cấp thông tin, kiến thức pháp luật; ...% đã từng có đại diện tham gia các hội thảo, diễn đàn, tọa đàm, các lớp bồi dưỡng kiến thức pháp luật. Khi được khảo sát về nhận thức của doanh nghiệp nhỏ và vừa khi tiếp cận dịch vụ pháp lý, 65.7% trong số 156 tổ chức dịch vụ pháp lý được khảo sát cho rằng đa số khách hàng là doanh nghiệp nhỏ và vừa có nhu cầu tư vấn pháp luật khi rủi ro pháp lý đã xảy ra; ít doanh nghiệp chủ động tiếp cận dịch vụ tư vấn để phòng ngừa trước rủi ro pháp lý.

Ngoài ra, thực tiễn cho thấy, thương mại điện tử ngày càng phát triển mạnh mẽ, kinh tế số, kinh tế chia sẻ ngày càng trở nên phổ biến, do đó doanh nghiệp nhỏ và vừa có xu thế chuyển dịch hoạt động kinh doanh và quảng bá sản phẩm, dịch vụ trên không gian mạng. Vì vậy, trong giai đoạn mới với những yêu cầu, đòi hỏi mới, hoạt động hỗ trợ pháp lý của các bộ, ngành, địa phương chưa đạt được sức lan tỏa trong cộng đồng doanh nghiệp nhỏ và vừa như mong muốn. Kết quả khảo sát trực tiếp và trực tuyến được thực hiện trong giai đoạn 2021-2022 của Bộ Tư pháp cho thấy... % doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh cá thể được khảo sát chưa biết đến chương trình hỗ trợ pháp lý;... % doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh cá thể được khảo sát chưa tham gia hoạt động nào của chương trình.

Số liệu khảo sát của VCCI trong Báo cáo PCI 2021 cũng cho thấy chỉ 51.3% doanh nghiệp tham gia khảo sát biết đến Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa; tỷ lệ doanh nghiệp cho biết đã nhận được hỗ trợ từ các chương trình hỗ trợ cho doanh nghiệp nhỏ và vừa đều dưới 8%²⁷. Như vậy, công tác truyền thông, tuyên truyền các hoạt động hỗ trợ trợ doanh nghiệp nói chung, trong đó có hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn gặp nhiều khó khăn do chưa được đầu tư nguồn lực và kinh phí hợp lý, trong khi nhận thức của một số bộ, ngành, địa phương, tổ chức đại diện cho doanh nghiệp và doanh nghiệp về ý nghĩa của công tác hỗ trợ pháp lý nói chung chưa đầy đủ.

Thứ hai, về kinh phí dành cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn hạn chế, thiếu tập trung, chưa được thực hiện một cách đồng bộ nên ảnh hưởng đến hiệu quả của công tác này trong thời gian qua). Tại các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, kinh phí sử dụng vào hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn hạn chế và chỉ tập trung ở các thành phố lớn như Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh... rất nhiều tỉnh thành nguồn kinh phí chi cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp chưa được đảm bảo, chưa được coi trọng. Kinh phí thực hiện hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp thực hiện theo trước đây được quy định tại Thông tư liên tịch số 157/2010/TTLT-BTC-BTP sau đó được sửa đổi tại Thông tư liên tịch số 64/2021/TTLT-BTC-BTP ngày 24/6/2019 của Bộ trưởng Bộ Tài chính, tuy nhiên còn nhiều hạn chế, chưa phù hợp với thực tế, nhất là các mức chi và nội dung chi còn thấp, dẫn đến nhiều khó khăn trong quá trình triển khai công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại Việt Nam.

Thứ ba, về nguồn nhân lực, hiện nay tại các Bộ được giao cho Vụ Pháp chế là đầu mối nhưng ở địa phương chưa thống nhất đơn vị đầu mối thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa. Mặc dù, tại khoản 3 Điều 12 Nghị định số 55/2019/NĐ-CP quy định “Sở Tư pháp chủ trì, phối hợp với các sở, ngành, tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, tổ chức khác và cá nhân có liên quan xây dựng và đề xuất chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trong phạm vi địa phương trình Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp tỉnh phê duyệt...”, tuy nhiên thực tế tại địa phương hiện nay, có địa phương giao cho Văn phòng, có địa phương lại giao cho phòng chuyên môn thực hiện; số lượng cán bộ làm công tác pháp chế tại các Bộ ít, trong khi nhiều Bộ phải quản lý nhiều ngành, nhiều lĩnh vực; một số bộ ngành cán bộ pháp chế làm nhiệm vụ kiêm nhiệm mà chưa bố trí được cán bộ chuyên trách. Do vậy, việc triển khai tổ chức thực hiện nhiệm vụ của pháp chế cũng như các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa còn gặp nhiều khó khăn; cán bộ phụ trách công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp chưa được đào tạo bài bản; chưa có chương trình đào tạo, bồi dưỡng riêng về kỹ năng, nghiệp vụ cho các cán bộ, công chức

²⁷ Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, Báo cáo PCI 2021, tr. 25, 71.

làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Do đó hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp chưa được quan tâm đúng mức, còn mang tính chất thụ động khi có yêu cầu của doanh nghiệp, địa phương; chế độ đãi ngộ đối với những người làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp chưa có, do đó không thu hút được cán bộ hoặc cán bộ thực hiện chỉ thực hiện đúng trách nhiệm mà chưa có tâm huyết, chưa thật sự chú trọng, quan tâm đến công tác này, đặc biệt là những người có trình độ, kinh nghiệm.

Bộ Tư pháp với tư cách là cơ quan quản lý nhà nước về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên cả nước cũng không có bộ máy, nhân sự chuyên trách để triển khai công tác này.

Thứ tư, sự phối hợp giữa trung ương và địa phương, các cơ quan nhà nước và các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, các tổ chức dịch vụ pháp lý chưa đồng bộ, chặt chẽ và hiệu quả.

Thứ năm, nội dung, chương trình hỗ trợ pháp lý đôi khi còn nặng nề về hình thức, chưa đi sâu vào những khó khăn vướng mắc thực tế của các doanh nghiệp, còn trùng lặp, chưa đáp ứng đúng và trúng nhu cầu hỗ trợ pháp lý của doanh nghiệp.

Thứ sáu, công tác kiểm tra, giám sát, đánh giá hiệu quả các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp ở các bộ ngành, địa phương còn chưa được thực hiện thường xuyên do không có nhân sự thực hiện, không được cấp kinh phí cho công tác này.

Thứ bảy, Các chuyên gia, luật sư còn thiếu và chất lượng dịch vụ pháp lý chưa cao. Với số lượng luật sư như hiện nay là hơn 16.000 luật sư, 4.000 tổ chức hành nghề luật sư, tỷ lệ luật sư trên người dân chưa cao 1 luật sư/10.000 người dân dẫn đến việc triển khai hoạt động pháp lý cho doanh nghiệp chưa được sâu rộng và hiệu quả.

Thứ tám, Công tác truyền thông, tuyên truyền các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn gặp nhiều khó khăn do chưa được đầu tư nguồn lực và kinh phí hợp lý, trong khi nhận thức của một số bộ, ngành, địa phương, tổ chức đại diện cho doanh nghiệp và doanh nghiệp về ý nghĩa của công tác hỗ trợ pháp lý nói chung chưa đầy đủ. Cơ cấu, tổ chức, cán bộ làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong các cơ quan Nhà nước hiện nay chưa ổn định, sự quan tâm của các cấp chính quyền chưa đồng đều.

III. QUAN ĐIỂM, MỤC TIÊU

1. Quan điểm

- Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp phù hợp với đường lối, chủ trương của Đảng và Nhà nước; gắn với nâng cao

chất lượng, hiệu quả của tổ chức pháp chế của bộ, ngành, địa phương và tăng cường năng lực tiếp cận pháp luật của người dân;

- Các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp có trọng tâm, trọng điểm, đúng và trúng, chủ động, thực chất, khả thi, chuyên nghiệp, theo sát nhu cầu của doanh nghiệp và tình hình kinh tế - xã hội; ưu tiên hỗ trợ pháp lý cho đối tượng là doanh nghiệp nhỏ và vừa;

- Duy trì song song dịch vụ tư vấn pháp luật theo cơ chế thị trường và hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa của cơ quan nhà nước, thúc đẩy phát triển tư vấn pháp luật theo cơ chế thị trường; phát triển hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhằm tạo nguồn lực, thúc đẩy sự phát triển của thị trường dịch vụ pháp lý;

- Tăng cường phối hợp giữa các cơ quan nhà nước, giữa nhà nước – doanh nghiệp – tổ chức dịch vụ pháp lý; thúc đẩy xã hội hóa hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; xây dựng và phát triển hệ sinh thái hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, giữa các hoạt động có tính liên kết, tiếp nối, bổ trợ lẫn nhau.

2. Mục tiêu

2.1. Mục tiêu chung

- Kế thừa, phát huy kết quả của các chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, nhằm: (i) triển khai đồng bộ, hiệu quả, công khai, minh bạch, ứng dụng thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư trong hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, đáp ứng nhu cầu hỗ trợ pháp lý của doanh nghiệp; bảo đảm có trọng tâm, trọng điểm, thiết thực, phù hợp với khả năng cân đối nguồn lực, qua đó xử lý được những khó khăn, vướng mắc pháp lý cụ thể cho doanh nghiệp; (ii) nâng cao hiểu biết, ý thức và thói quen tuân thủ pháp luật, hạn chế rủi ro, vướng mắc pháp lý trong hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp nhỏ và vừa, thúc đẩy sự tham gia xây dựng, hoàn thiện chính sách, pháp luật kịp thời nhằm phục vụ doanh nghiệp phát triển, cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp và hiệu quả tổ chức thi hành pháp luật.

2.2. Mục tiêu cụ thể

- Hoàn thiện khung pháp lý về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; 100% doanh nghiệp được hỗ trợ pháp lý miễn phí khi có nhu cầu; giải quyết, tháo gỡ vướng mắc khó khăn về mặt pháp lý cho doanh nghiệp nhà nước, doanh nghiệp nhỏ và vừa khi có nhu cầu; vận hành hiệu quả hệ thống mạng lưới tư vấn viên pháp luật, hoàn thiện cơ sở dữ liệu về vụ việc, vướng mắc pháp lý cho doanh nghiệp.

- Phấn đấu 100% quy định pháp luật về doanh nghiệp, về quyền và nghĩa

vụ của doanh nghiệp được thông tin kịp thời, đầy đủ đến doanh nghiệp (trừ trường hợp thuộc bí mật nhà nước);

- Xây dựng và nhân rộng ít nhất ... mô hình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp hiệu quả trên toàn quốc;

- Tăng cường tổ chức tập huấn, cập nhật kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp và người làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp;

- Triển khai ứng dụng chuyển đổi số trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp;

- Có cơ chế thu hút sự tham gia của các luật sư, luật gia, tư vấn viên pháp luật tham gia hỗ trợ thường xuyên công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

- Xây dựng và duy trì cơ chế phối hợp chặt chẽ giữa Trung ương và địa phương, giữa cơ quan quản lý nhà nước với tổ chức đại diện cho doanh nghiệp trong việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật cho doanh nghiệp;

- Hướng đến chuyên môn hóa hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; kiện toàn tổ chức nhân sự nhằm nâng cao năng lực chuyên môn và kỹ năng của người làm quản lý công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp;

- Xây dựng hệ sinh thái về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại 63 tỉnh thành phố trực thuộc Trung ương; triển khai các giải pháp xã hội hóa công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, phát huy vai trò của các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, tổ chức dịch vụ pháp lý, luật sư, tư vấn viên pháp luật; cơ quan nhà nước đóng vai trò định hướng, giám sát thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, thực hiện các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp cần thiết theo yêu cầu từ thực tiễn của doanh nghiệp.

IV. NHIỆM VỤ, GIẢI PHÁP

1. Hoàn thiện pháp luật về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

1.1. Hoàn thiện cơ sở pháp lý về hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nói chung

a) Nghiên cứu, hoàn thiện cơ sở pháp lý Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa nhằm huy động được sự tham gia trực tiếp của tổ chức đại diện doanh nghiệp, tổ chức dịch vụ pháp lý và các chuyên gia độc lập trong tổ chức hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; bổ sung cơ sở pháp lý cho việc triển khai các hoạt động hỗ trợ pháp lý có tính mới, khuyến khích đổi mới sáng tạo; nghiên cứu bổ sung tiêu chí Luật sư hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp được xác định làm tiêu chí, điều kiện hành nghề của Luật sư.

b) Hoàn thiện cơ sở pháp lý Nghị định số 55/2011/NĐ-CP ngày 04/7/2011 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và tổ chức bộ máy của tổ chức pháp chế theo hướng nâng cao trách nhiệm, trọng tâm, chuyên môn hóa hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và tổ chức bộ máy của tổ chức pháp chế của Nghị định 55/2011/NĐ-CP.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Văn phòng Chính phủ, Bộ Nội vụ, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính, các bộ, ngành, UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Hội Luật gia Việt Nam.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2024.

1.2. Nghiên cứu bổ sung, tăng cường kinh phí, mức chi thực hiện các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa

- Rà soát lại cơ sở pháp lý về kinh phí thực hiện các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa hiện hành, khắc phục khó khăn, vướng mắc

- Bổ sung cơ sở pháp lý về định mức chi cho các hoạt động hiện đang chưa được hướng dẫn hoặc hướng dẫn chưa đủ về kinh phí, ví dụ như chạy quảng cáo, giải đáp thắc mắc, yêu cầu tư vấn qua email, Zalo, Facebook, khảo sát qua mạng, đăng bài trên các kênh truyền thông, các dịch vụ tư vấn truyền thông, tư vấn đấu thầu, xây dựng ứng dụng hỗ trợ pháp lý), tạo điều kiện cho việc triển khai các hoạt động có tính chất mới, khuyến khích đổi mới sáng tạo.

- Nghiên cứu đề xuất bố trí định mức, nội dung chi cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, tư vấn pháp luật cho doanh nghiệp vào nội dung hoạch toán thu chi sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tài chính

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Bộ Tư pháp, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, các bộ, ngành, UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2024.

1.3. Nghiên cứu kinh nghiệm nước ngoài về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và bài học cho Việt Nam

a) Khảo sát qua các hình thức trực tuyến

b) Tổ chức đoàn khảo sát đi khảo sát trực tiếp và xác định nhu cầu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong từng giai đoạn

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Văn phòng Chính phủ, Bộ Tài chính và các bộ, ngành UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2030.

1.4. Tổ chức điều tra, khảo sát nhằm đánh giá nhu cầu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp của từng nhóm đối tượng, địa bàn, lĩnh vực tại các thời điểm khác nhau

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính, các bộ, ngành, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2030.

2. Nâng cao nhận thức, năng lực pháp lý và hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa

2.1. Nâng cấp trang thông tin hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên Cổng thông tin điện tử Bộ Tư pháp thành Cổng thông tin điện tử quốc gia hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Bộ Thông tin và Truyền thông; Bộ Tài chính, các bộ, ngành, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2025.

2.2. Đổi mới cách thức tiếp cận và hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa:

- Cách thức tiếp cận doanh nghiệp: Cần chủ động hơn (không thụ động chờ doanh nghiệp yêu cầu hỗ trợ thì mới hỗ trợ), và đa dạng hóa hình thức tiếp cận (qua mạng xã hội, các kênh truyền thông)

- Cách thức hỗ trợ pháp lý: Giảm bớt thủ tục hành chính, giảm bớt giao dịch văn bản trực tiếp, ưu tiên thực hiện trực tuyến (bằng email, Zalo, Facebook...).

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: các bộ, ngành, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2025.

2.3. Triển khai hoạt động truyền thông bài bản, chuyên nghiệp, phù hợp với

thị hiếu của doanh nghiệp:

- Bắt nguồn từ thực tiễn, phần lớn doanh nghiệp không biết đến Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa nên cần đẩy mạnh truyền thông, quảng bá đối với Chương trình;

- Có lộ trình, mục tiêu rõ ràng;

- Mạnh dạn nghiên cứu khả năng sử dụng dịch vụ tư vấn truyền thông chuyên nghiệp;

- Kết nối truyền thông giữa các cơ quan nhà nước, giữa cơ quan nhà nước với doanh nghiệp.

- Đánh giá hiệu quả chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp được thực hiện rõ ràng, cụ thể, khách quan hơn; lấy góc nhìn của doanh nghiệp làm gốc; chú trọng định lượng hơn định tính.

- Chú trọng công tác khảo sát định kỳ để nắm bắt nhu cầu doanh nghiệp; chủ động đối thoại với cộng đồng doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Thông tin và Truyền thông, các bộ, ngành liên quan, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2030.

2.4. Xây dựng, đẩy mạnh thực hiện phối hợp giữa các bộ, cơ quan ngang bộ; giữa bộ, cơ quan ngang bộ với địa phương; giữa cơ quan nhà nước với tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, đoàn luật sư, công ty luật, văn phòng luật sư trong việc tổ chức các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Chủ động phối hợp rõ ràng, liền mạch giữa cơ quan nhà nước, tổ chức dịch vụ pháp lý và doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: các bộ, ngành liên quan, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Bộ Tư pháp, Bộ Kế hoạch và đầu tư, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Hiệp hội doanh nghiệp vừa và nhỏ Việt Nam, các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, hội doanh nghiệp, Đoàn Luật sư.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2030.

2.5. Lòng góp hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong việc thúc đẩy doanh nghiệp kinh doanh có trách nhiệm.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Bộ Kế hoạch và đầu tư, các bộ, ngành UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2025

2.6. Xây dựng sản phẩm hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp (chương trình truyền hình, clip bài giảng, phóng sự, tài liệu hỗ trợ pháp lý, tài liệu giới thiệu, hướng dẫn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp...); tổ chức hội nghị, diễn đàn, lớp tập huấn, bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp.

- Tổ chức lớp tập huấn, bồi dưỡng nâng cao năng lực hỗ trợ pháp lý cho người làm công tác hỗ trợ pháp lý.

- Chú trọng hoạt động đầu tư công, xây dựng cơ sở hạ tầng phục vụ công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp, Bộ Kế hoạch và Đầu tư

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Bộ Tài chính các bộ, ngành UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Hội Luật gia Việt Nam.

Thời gian thực hiện: 2023-2025.

3. Tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc pháp lý cho doanh nghiệp

3.1. Nâng cao nhận thức, tăng cường theo dõi, thực hiện trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức trong thực hiện các thiết chế bảo đảm, hỗ trợ việc tiếp cận pháp luật và thực hiện các quyền, bảo vệ lợi ích hợp pháp của doanh nghiệp, phù hợp với chức năng, nhiệm vụ được quy định.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính, các bộ, ngành, UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Hội Luật gia Việt Nam.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2030.

3.2. củng cố, nâng cao trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, người làm công tác pháp chế, người làm công tác hỗ trợ pháp lý và thực hiện các quyền, bảo vệ lợi ích hợp pháp của doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Bộ Nội vụ, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ tài chính, các bộ, ngành UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

Thời gian thực hiện: 2023-2025.

3.3. Tăng cường năng lực và trách nhiệm của các cơ quan, chủ thể có thẩm quyền trong hoạt động cung cấp thông tin, bồi dưỡng kiến thức pháp luật, trọng

tâm là thực hiện kịp thời, đầy đủ trách nhiệm cung cấp thông tin pháp lý theo quy định; đổi mới hình thức, phương pháp, mô hình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; củng cố, phát triển đội ngũ mạng lưới tư vấn viên, tuyên truyền viên pháp luật, nhất là người làm công tác pháp chế cho doanh nghiệp, bảo đảm đủ số lượng và đáp ứng yêu cầu về năng lực, kỹ năng thực hiện nhiệm vụ hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp, Bộ Kế hoạch và Đầu tư.

Cơ quan, tổ chức phối hợp: các bộ, ngành UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Hội Luật gia Việt Nam.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2027.

3.4. Tổ chức tọa đàm, hội nghị, đối thoại giữa cơ quan nhà nước có thẩm quyền với doanh nghiệp để kịp thời tháo gỡ những vướng mắc, khó khăn còn tồn đọng trong quá trình áp dụng pháp luật vào hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Văn phòng Chính phủ, các bộ, ngành, UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Hội Luật gia Việt Nam, Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, Hiệp hội doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam.

Thời gian thực hiện: 2023-2030.

3.5. Thực hiện tư vấn pháp lý cho doanh nghiệp thông qua các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp như: câu lạc bộ, hội nhóm chuyên ngành gắn với hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp.

4. Một số vấn đề khác

4.1. Triển khai nhân rộng một số mô hình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa hiệu quả, thiết thực

a) Lựa chọn một số địa phương đặc thù có nhiều vướng mắc, bất cập về thực hiện pháp luật của doanh nghiệp để xây dựng, phát triển mô hình điểm hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

b) Triển khai nhân rộng các mô hình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp hiệu quả nhằm nâng cao chất lượng của công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

c) Tổ chức tổng kết, rút kinh nghiệm từ việc triển khai mô hình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại các địa phương.

d) Kết hợp các bộ, ngành địa phương triển khai đồng bộ mô hình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại các địa phương trên cả nước.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính, các bộ, ngành UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Hội Luật gia Việt Nam.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2027.

4.2. Giải pháp xã hội hóa hoạt động hỗ trợ pháp lý

Huy động nguồn vốn đầu tư cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp theo quy định của pháp luật. Khuyến khích các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, các doanh nghiệp, cá nhân tham gia hỗ trợ, triển khai đề án và các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính.

Cơ quan, tổ chức phối hợp: các bộ, ngành, UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Hội Luật gia Việt Nam.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2030.

4.3. Phát triển hệ sinh thái hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Bộ Tư pháp xây dựng hệ sinh thái hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, phối kết hợp và phát triển các hệ sinh thái.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp, Bộ Kế hoạch và Đầu tư.

Cơ quan, tổ chức phối hợp: các bộ, ngành UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2030

4.4. Đánh giá, kiểm tra, khen thưởng đối với cơ quan, tổ chức, cá nhân tham gia thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: các bộ, ngành UBND cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Hội Luật gia Việt Nam, Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, Hiệp hội doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam.

Thời gian thực hiện: năm 2023-2030.

V. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Phân công nhiệm vụ:

a) Bộ Tư pháp là cơ quan chủ trì, tổ chức, điều phối hoạt động chung của Đề án.

- Xây dựng kế hoạch tổng thể triển khai thực hiện Đề án trong giai đoạn 2021-2030 và trong từng năm, thường xuyên nắm tình hình và kịp thời chỉ đạo, hướng dẫn việc thực hiện Đề án; tổng hợp kết quả thực hiện Đề án hàng năm, định kỳ sơ kết, tổng kết, báo cáo Thủ tướng Chính phủ; có hình thức khen thưởng, động viên kịp thời đối với tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc trong thực hiện Đề án.

- Phối hợp với các bộ, ban, ngành thực hiện lồng ghép, gắn các hoạt động triển khai thực hiện Đề án với các Chương trình, đề án khác có phạm vi, đối tượng tương đồng nhau, đang được triển khai thực hiện bảo đảm thống nhất, tiết kiệm, hiệu quả.

- Chỉ đạo, hướng dẫn Sở Tư pháp các địa phương triển khai thực hiện các nhiệm vụ, giải pháp nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030.

- Tổ chức đánh giá tác động của Đề án, từ đó đề xuất các cơ quan có thẩm quyền hoặc ban hành chỉ đạo, điều chỉnh theo thẩm quyền để tháo gỡ vướng mắc, khó khăn phát sinh trong quá trình thực hiện Đề án nhằm đạt được mục tiêu đề ra. Trong trường hợp cần thiết, đề nghị Thủ tướng Chính phủ quyết định điều chỉnh mục tiêu, nhiệm vụ của Đề án.

b) Bộ Kế hoạch và Đầu tư

Chủ trì, phối hợp với Bộ Tài chính, Bộ Tư pháp xây dựng kế hoạch huy động nguồn lực, phê duyệt kinh phí trong đầu tư công để thực hiện Đề án.

c) Bộ Tài chính

Bộ Tài chính chủ trì, tổng hợp kinh phí để thực hiện các nhiệm vụ của Đề án trọng dự toán ngân sách nhà nước hàng năm theo quy định của Luật Ngân sách nhà nước và các văn bản hướng dẫn thi hành.

d) Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương

- Căn cứ nội dung Đề án và điều kiện của địa phương, ban hành Kế hoạch thực hiện Đề án trong cả giai đoạn và từng năm, định kỳ báo cáo kết quả thực hiện Đề án về Bộ Tư pháp để tổng hợp, báo cáo Thủ tướng Chính phủ.

- Có trách nhiệm bảo đảm kinh phí thực hiện Đề án tại địa phương từ nguồn ngân sách địa phương hằng năm theo phân cấp nhà nước hiện hành.

đ) Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, Hiệp hội doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam, các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, doanh nghiệp, tổ chức dịch vụ pháp lý, hiệp hội, luật gia, luật sư và các tổ chức, cá nhân khác có thể hỗ trợ, ủng hộ, cùng tham gia thực hiện Đề án.

2. Kinh phí thực hiện

- Kinh phí thực hiện đề án do ngân sách nhà nước đảm bảo, được bố trí trong dự toán ngân sách nhà nước hàng năm của bộ, ngành, địa phương có liên quan theo pháp luật hiện hành; ngoài ra, được huy động từ các nguồn kinh phí hợp pháp khác theo quy định của pháp luật.

Việc quản lý và sử dụng kinh phí thực hiện Đề án được thực hiện theo quyết định của luật Ngân sách Nhà nước, các văn bản hướng dẫn thi hành và quyết định pháp luật có liên quan.

- Bộ Tư pháp có trách nhiệm lập dự toán thực hiện Đề án theo quy định của luật Ngân sách Nhà nước trên cơ sở nội dung Đề án đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt gửi Bộ Tài chính để trình cấp có thẩm quyền phê duyệt. Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương bố trí kinh phí thực hiện Đề án tại địa phương từ nguồn ngân sách địa phương.

- Các cơ quan, tổ chức được huy động các nguồn kinh phí hỗ trợ từ các cơ quan, tổ chức cá nhân trong và ngoài nước để triển khai, thực hiện Đề án. Việc sử dụng các nguồn kinh phí huy động phải đảm bảo tiết kiệm, hiệu quả theo đúng quy định của pháp luật

PHỤ LỤC KINH NGHIỆM QUỐC TẾ VỀ HỖ TRỢ PHÁP LÝ CHO DOANH NGHIỆP

(sẽ tiếp tục hoàn thiện để đưa vào Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”)

1. Hoa Kỳ

Hoa Kỳ có gần 31 triệu doanh nghiệp nhỏ, chiếm 99% tổng số doanh nghiệp và 1/2 tổng lao động của khu vực tư nhân²⁸. Theo thống kê, mỗi năm, hơn 13 triệu doanh nghiệp nhỏ phải đối mặt với các vấn đề pháp lý nhưng chỉ khoảng 60% trong số đó lựa chọn thuê luật sư tư vấn để giải quyết vấn đề vướng mắc, ít hơn 20% đăng ký sử dụng dịch vụ pháp lý thường xuyên²⁹. Để hỗ trợ về mặt pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ, Chính phủ liên bang và chính quyền các bang của Hoa Kỳ đã có một số biện pháp hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ như sau:

Thứ nhất, thông qua Cơ quan Quản lý Doanh nghiệp nhỏ của Hoa Kỳ (Small Business Administration hay SBA). Cơ quan này được thành lập và hoạt động trên cơ sở Đạo luật Doanh nghiệp nhỏ (Small Business Act) năm 1953, hoạt động chuyên trách với chức năng “giúp đỡ, tư vấn, hỗ trợ và bảo vệ lợi ích của các mối quan tâm của doanh nghiệp nhỏ”³⁰. Đến nay, SBA đã phát triển đáng kể về quy mô cũng như bề dày hoạt động; riêng về khía cạnh hỗ trợ pháp lý, SBA đã thành lập hơn 1.800 chi nhánh trải dọc Hoa Kỳ, thường xuyên cung cấp dịch vụ tư vấn pháp luật miễn phí và đào tạo với chi phí thấp cho các doanh nhân mới và các doanh nghiệp nhỏ³¹.

Theo đó, SBA tài trợ cho các Văn phòng SBA cấp quận và các tổ chức được SBA cho phép hoạt động để có thể đồng hành, giải quyết thắc mắc về khía cạnh pháp lý cho chủ doanh nghiệp nhỏ, đồng thời có trách nhiệm cung cấp thông tin kịp thời về các chương trình hỗ trợ của SBA) Các trung tâm được SBA tài trợ như Trung tâm Phát triển Doanh nghiệp nhỏ (Small Business Development Centers), Cố vấn Kinh doanh SCORE (SCORE Business Mentoring), Trung tâm Tiếp cận Doanh nghiệp Cựu quân nhân làm chủ (Veterans Business Outreach Center), Trung tâm dành cho Doanh nghiệp Phụ nữ làm chủ (Women's Business Centers) cũng nhận đào tạo pháp lý miễn phí và hoặc đào tạo với chi phí thấp cho doanh nghiệp nhỏ. Các tổ chức kể trên đều được tổ chức dưới hình thức tổ chức phi lợi nhuận, hoạt động độc lập với SBA.

²⁸ U.S. Small Business Administration (2019), *2019 Small Business Profile*. Nguồn: <https://cdn.advocacy.sba.gov/wp-content/uploads/2019/04/23142719/2019-Small-Business-Profiles-US.pdf>, truy cập ngày 4/12/2021.

²⁹ LegalShield (2013), *The Legal Needs of Small Business - A Research Study Conducted by Decision Analyst Commissioned by LegalShield* Nguồn: <https://www.business.com/images/content/58a/da0bd2f87b1207f721220/0-0-/>, truy cập ngày 4/12/2021

³⁰ <https://www.sba.gov/about-sba/organization>, truy cập ngày 4/12/2021.

³¹ <https://www.sba.gov/about-sba/organization>, truy cập ngày 4/12/2021.

Ngoài ra, SBA còn tổ chức hoặc liên kết tổ chức các khóa học, lớp tập huấn nâng cao hiểu biết pháp luật cho các doanh nghiệp nhỏ, giúp họ hiểu thêm về pháp luật kinh doanh của tiểu bang nơi doanh nghiệp hoạt động cũng như pháp luật kinh doanh liên bang. Điển hình, khóa học “Boot to Business – Reboot” được khởi động vào năm 2017, miễn phí đào tạo cho chủ doanh nghiệp nhỏ về các chủ đề kinh doanh khác nhau, trong đó có kỹ năng lựa chọn loại hình doanh nghiệp và quản trị doanh nghiệp. Vào năm 2020, SBA tài trợ 100,000 USD cho chương trình đào tạo thí điểm “Phát triển Doanh nghiệp nhỏ do Cựu quân nhân làm chủ” (Veteran Owned Small Business Growth), với mục đích cung cấp kiến thức và kỹ năng quản lý doanh nghiệp (bao gồm cách thức ứng phó với các vấn đề pháp lý) cho chủ doanh nghiệp nhỏ là các cựu quân nhân cùng người nhà của họ.

Thứ hai, thông qua các đoàn luật sư, tổ chức dịch vụ pháp lý và luật sư. Các luật sư ở Hoa Kỳ được khuyến nghị theo các quy tắc đạo đức của Hiệp hội Luật sư Hoa Kỳ (American Bar Association - ABA) để đóng góp ít nhất 50 tiếng dịch vụ *pro bono* (cung cấp dịch vụ chuyên môn nghiệp vụ miễn phí nhằm hỗ trợ cho đối tượng yếu thế nào đó trong xã hội) mỗi năm³². Trong đó, doanh nghiệp nhỏ là một trong những đối tượng thụ hưởng của dịch vụ *pro bono*.

Ví dụ, Tại bang Washington D.C., Đoàn Luật sư bang Washington D.C) thành lập Trung tâm D.C) Bar Pro Bono năm 1999, được giao nhiệm vụ điều hành Chương trình Hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ để cung cấp dịch vụ pháp lý cho các doanh nghiệp nhỏ của bang Washington D.C) Tổ chức cung cấp các dịch vụ tiêu biểu như sau³³:

- Phòng Tư vấn Sơ bộ cho Doanh nghiệp nhỏ (Small Business Brief Advice Legal Clinics) có nhiệm vụ cung cấp thông tin pháp lý sơ bộ cho các chủ doanh nghiệp nhỏ bằng cách kết nối chủ doanh nghiệp với các luật sư thuộc Phòng Tư vấn để họ có cơ hội trình bày trực tiếp nguyện vọng của doanh nghiệp hoặc các vấn đề pháp lý mà doanh nghiệp đang gặp phải. Các luật sư tình nguyện giúp xem xét các tài liệu pháp lý và trả lời các câu hỏi về đăng ký kinh doanh, thuế, cho thuê bất động sản, pháp luật lao động và các vấn đề pháp lý khác thường gặp đối với các chủ doanh nghiệp nhỏ. Trong bối cảnh dịch Covid-19, các cuộc tham vấn được hỗ trợ qua nền tảng mạng Internet, qua cuộc gọi video hoặc điện thoại khi các chủ doanh nghiệp nhỏ có nhu cầu tư vấn trực tuyến.

- Chương trình Hỗ trợ pháp lý Doanh nghiệp nhỏ (Small Business Legal Assistance Program) tiến hành các khóa đào tạo kết hợp với các trung tâm tư

³²https://www.americanbar.org/groups/legal_education/resources/pro_bono/?fbclid=IwAR2vgis7CowFav5Rof_eO958BQa2RivGtTOtAaPk2xmjcqQM_tLhXLUpaBI#:~:text=Model%20Rule%206.1%20states%20that,organizations%20that%20serve%20the%20poor, truy cập ngày 5/12/2021.

³³<https://www.dcbat.org/pro-bono/free-legal-help/help-for-small-businesses>, truy cập ngày 5/12/2021.

vấn doanh nghiệp nhỏ, các cơ quan thuộc chính quyền bang và các công ty luật để giáo dục các doanh nghiệp nhỏ về các vấn đề pháp lý quan trọng. Các chủ đề bao gồm luật lao động, mua sắm chính phủ (mua sắm công), hợp đồng thuê thương mại và các vấn đề pháp lý khác) Đơn cử, vào ngày 14 tháng 7 năm 2021, đơn vị vừa tổ chức buổi tư vấn miễn phí cho các tổ chức phi lợi nhuận và doanh nghiệp nhỏ mới thành lập. Tại sự kiện, chủ doanh nghiệp nhỏ có cơ hội trao đổi với các luật sư đang hành nghề để tìm hiểu về các loại hình doanh nghiệp khác nhau và các yêu cầu đối với mỗi loại hình, các văn bản quản lý nội bộ, đăng ký và cấp phép kinh doanh của họ ở D.C., cũng như các bước cần thiết khác phục vụ cho hoạt động kinh doanh của họ. Ngoài ra, doanh nghiệp có thể xem bản ghi của các hội thảo trực tuyến, hướng dẫn, thông tin về sửa đổi luật, kho lưu trữ đào tạo và thông tin pháp lý hữu ích khác trên trung tâm tài nguyên trực tuyến của D.C) Bar Pro Bono.

Tại thành phố Houston thuộc bang Texas, Văn phòng Tư vấn Pháp luật cho Doanh nghiệp nhỏ (Houston Small Business Legal Consultations - HSBLC) liên kết với các công ty luật Vinson & Elkins, Akin Gump, Arnold & Porter, Blank Rom,... tạo điều kiện cho doanh nghiệp nhỏ ở thành phố Houston và các khu vực lân cận được tư vấn pháp lý miễn phí và kịp thời. Thông thường, chủ doanh nghiệp nhỏ có thể liên lạc với HSBLC thông qua điện thoại trong tối đa một tiếng để trao đổi về những vướng mắc pháp lý mà doanh nghiệp đang gặp phải, trong đó có hình thức tổ chức doanh nghiệp, lao động, thuế, sở hữu trí tuệ,... Hơn nữa, Hiệp hội Luật sư Houston (Houston Bar Association) còn sắp xếp đường dây tham vấn pháp lý miễn phí LegalLine và Lone Star Legal Aid vào các ngày trong tuần, hỗ trợ giải đáp thắc mắc của doanh nghiệp nhỏ liên quan đến dịch Covid-19.

2. Australia (Úc)

Để nâng cao văn hóa pháp lý của các doanh nghiệp nhỏ và giúp họ tháo gỡ khó khăn, Chính phủ Úc đã thực hiện một số biện pháp hỗ trợ pháp lý sau:

Thứ nhất, tài trợ cho doanh nghiệp nhỏ sử dụng dịch vụ pháp lý trong bối cảnh đặc thù. Úc là một trong những quốc gia phải gánh chịu hậu quả nặng nề từ các nạn cháy rừng, mà gần đây nhất là sự kiện Mùa hè Đen – mùa cháy rừng ở Úc từ năm 2019 đến năm 2020. Không chỉ thiên nhiên bị tàn phá, mà các doanh nghiệp nhỏ cũng phải đối mặt với những hệ quả kinh tế và pháp lý phát sinh từ vấn nạn này, đặc biệt là các doanh nghiệp hoạt động tại bờ Đông. Trước tình hình ấy, Chính phủ Úc đã cung cấp kinh phí hỗ trợ pháp lý cho các nhà sản xuất chính và doanh nghiệp nhỏ của bang New South Wales giải quyết các vấn đề pháp lý liên quan đến nạn cháy rừng 2019 - 2020. Cụ thể, chủ doanh nghiệp nhỏ có thể tiếp cận nguồn vốn để hỗ trợ giải quyết các vấn đề pháp lý phát sinh từ nạn cháy rừng 2019 - 2020 bằng cách yêu cầu cá nhân, tổ chức tư vấn pháp luật

làm thủ tục xin tài trợ từ Chính phủ \$2,000 đến \$5,000 tùy theo tính chất vụ việc) Ngoài ra, nếu doanh nghiệp nhỏ có nhiều vấn đề pháp lý liên quan đến cháy rừng, cá nhân, tổ chức tư vấn có thể yêu cầu kinh phí hỗ trợ riêng cho từng hạng mục và nguồn vốn bổ sung sẽ được cung cấp trong những trường hợp hợp lý.

Như vậy, Úc là một trong các nước đã tung ra gói hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ khi đối mặt với điều kiện thời tiết khắc nghiệt, phù hợp với tình hình môi trường, kinh tế của quốc gia) Có thể thấy, Chính phủ đã hỗ trợ một cách linh hoạt, đáp ứng nhu cầu thực tiễn của doanh nghiệp nhỏ tại Úc, tạo điều kiện cho các doanh nghiệp sớm quay trở lại trạng thái bình thường, tiếp tục hoạt động sản xuất kinh doanh.

Thứ hai, thực hiện các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ thông qua thiết chế Ombudsman (tạm dịch là Thanh tra Nghị viện) cho Doanh nghiệp nhỏ và Doanh nghiệp gia đình Úc (Australian Small Business and Family Enterprise Ombudsman - ASBFEO) và các tổ chức hỗ trợ pháp lý của Úc) ASBFEO là cầu nối giữa Chính phủ và cộng đồng doanh nghiệp tại Úc để trợ giúp các doanh nghiệp nhỏ đang gặp vấn đề trong các lĩnh vực liên quan đến sản xuất và kinh doanh nhưng chưa được nhà nước hỗ trợ, giải quyết đúng mục) ASBFEO thực hiện vai trò hỗ trợ pháp lý bằng cách giới thiệu doanh nghiệp nhỏ có nhu cầu được tư vấn pháp luật đến các tổ chức hỗ trợ pháp lý, luật sư hoặc công ty luật phù hợp. Ví dụ, bang Queensland có Hội Luật sư Queensland – trợ giúp doanh nghiệp trong việc tìm luật sư, công ty luật hoặc tư vấn cách thức giải quyết tranh chấp ngoài tòa án; hay ở khu vực phía Bắc nước Úc có đường dây hỗ trợ pháp lý cho tất cả mọi người không kể điều kiện tài chính của doanh nghiệp,...

Thứ ba, hỗ trợ pháp lý thông qua cung cấp dịch vụ pro bono cho các doanh nghiệp nhỏ. Tại Tây Úc, chính phủ bang phối hợp cùng Cơ quan Phát triển doanh nghiệp nhỏ (Small Business Development Corporation, một cơ quan thuộc chính quyền bang Tây Úc) để giúp doanh nghiệp tiếp cận với pro bono bằng cách giới thiệu khách hàng tiềm năng đến Văn phòng luật John Curtin để được hướng dẫn cụ thể về các vấn đề họ gặp phải . Ngoài ra, Trường Đại học Luật Curtin còn cử các sinh viên năm cuối, dưới sự giám sát bởi các luật sư hành nghề có trình độ, để thực hiện tư vấn pháp luật cho các doanh nghiệp nhỏ, giúp họ tiếp cận với lời khuyên pháp lý và các biện pháp khắc phục mà trước đây họ không có điều kiện chi trả. Từ tháng 2 đến tháng 8 năm 2017, Văn phòng đã hỗ trợ miễn phí cho 72 khách hàng và tổng số 41 khách hàng đã được giới thiệu bởi Cơ quan Phát triển doanh nghiệp nhỏ. Ngoài ra, dịch vụ pro bono còn tiết kiệm cho các doanh nghiệp nhỏ một khoản chi phí lớn từ \$3,000 đến \$9,000 trên một vụ việc .

3. Hàn Quốc

Hàn Quốc là một trong những quốc gia có hệ thống pháp luật và các quy định hỗ trợ pháp lý cho DNNVV tương đối hoàn thiện và hiệu quả. Pháp luật Hàn Quốc cũng đưa ra những chế định tương đối đầy đủ về hỗ trợ pháp lý cho DNNVV.

3.1. Tiêu chí xác định DNNVV

Theo quy định tại Đạo luật số 17626, Đối tượng được hỗ trợ ở Hàn Quốc được xác định:

Doanh nghiệp hoạt động vì lợi nhuận đáp ứng tất cả các yêu cầu sau:

Một là, Doanh thu hoặc tổng tài sản, ... cho từng ngành phải đáp ứng các tiêu chuẩn do Chính phủ quy định;

Hai là, Tách biệt thực tế giữa quyền sở hữu và quản lý, chẳng hạn như về quyền sở hữu cổ phần hoặc mối quan hệ đầu tư, phải đáp ứng các tiêu chuẩn do Chính phủ quy định;

Có thể thấy, các quy định về xác định DNNVV hay nói cách khác là đối tượng được hỗ trợ của DNNVV ở Hàn Quốc được quy định có những ưu điểm có thể tham khảo như sau:

Thứ nhất, cần xác định rõ, DNNVV được hỗ trợ cần dựa trên mục đích của doanh nghiệp là vì lợi nhuận. Trên thực tế, trong vận hành nền kinh tế còn có mô hình doanh nghiệp xã hội, vì lợi ích xã hội. Đối với doanh nghiệp xã hội sẽ có khung pháp lý riêng, DNNVV sẽ có khung pháp lý và sự hỗ trợ riêng

Thứ hai, phân loại theo từng ngành khác nhau, theo đó, việc phân loại, xếp loại DNNVV sẽ được giao cho cơ quan hành pháp chủ động xây dựng và ban hành theo từng ngành kinh tế.

Thứ ba, cũng có những quy định liên quan đến xác định DNNVV trong mối quan hệ của Tập đoàn kinh tế. Do Hàn Quốc là quốc gia có sự phát triển mô hình tập đoàn kinh tế, nên những quy định này cũng được đưa ra nhằm xác định đúng đối tượng được hỗ trợ.

3.2. Nội dung hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Thứ nhất, Hàn Quốc đẩy mạnh các biện pháp và thực hiện một cách hợp lý việc quản lý các và các doanh nghiệp vừa và nâng cấp công nghệ và chất lượng, bao gồm cả việc cung cấp các chương trình hướng dẫn và đào tạo pháp lý về quản lý doanh nghiệp, công nghệ, thúc đẩy phát triển công nghệ và theo đuổi tiêu chuẩn hóa)

Đặc biệt tại Hàn Quốc, hệ thống tra cứu thông tin pháp luật được phổ biến, ứng dụng công nghệ hiện đại và tiện lợi hỗ trợ tích cực cho doanh nghiệp

trong quá trình tra cứu, áp dụng pháp luật.

Thứ hai, Thiết lập và vận hành hệ thống Quản lý Tích hợp cho Quy mô nhỏ và các Chương trình Hỗ trợ doanh nghiệp vừa) Tiến hành thiết lập và vận hành một hệ thống quản lý tích hợp cho vừa và nhỏ các chương trình hỗ trợ doanh nghiệp để tích hợp và quản lý dữ liệu hoặc thông tin trên tình trạng đơn đăng ký của các doanh nghiệp vừa và nhỏ, việc nhận đơn, và hồ sơ của các ứng dụng cho các chương trình viện trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ bao gồm các thông tin:

- Số đăng ký doanh nghiệp

- Thông tin tin dụng theo Đạo luật Bảo vệ và Sử dụng Thông tin Tín dụng;

- Thông tin thuế nhằm phân tích hiệu quả của việc hỗ trợ đối với các doanh nghiệp được hưởng chính sách dành cho doanh nghiệp nhỏ và vừa và việc sở hữu và sử dụng của ai được sự đồng ý của đương sự:

- + Tổng doanh thu, vốn góp, tổng tài sản, tổng nợ phải trả, lợi nhuận hoạt động, ròng lợi nhuận cho kỳ hiện tại;

- + Ngày bắt đầu kinh doanh, ngày tạm ngừng kinh doanh, ngày vĩnh viễn đóng cửa doanh nghiệp;

- + Số lượng người được đơn giản hóa việc khấu trừ thuế đối với tiền lương và thu nhập tiền lương, như được nêu rõ trong báo cáo về tình trạng khấu lưu theo Đạo luật thuế thu nhập;

- Thông tin về chứng nhận và xác minh của doanh nghiệp có liên quan theo các quy chế hoặc quy định, v.v. để phân tích tác động của việc hỗ trợ đối với các công ty tham gia vào chính sách cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Bên cạnh đó, quản lý nhà nước thống nhất, thuận lợi trên cơ sở các dữ liệu như trên cho thấy, cơ sở dữ liệu này thuận lợi cho cơ quan nhà nước phổ biến, cung cấp thông tin pháp lý và các doanh nghiệp được tiếp cận thông tin một cách đầy đủ, là nền tảng thuận lợi cho hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Thứ ba, xây dựng cơ chế đánh giá hiệu quả hoạt động hỗ trợ DNNVV. Để khảo sát hiện trạng, phân tích, đánh giá và cải thiện hiệu quả của các chương trình viện trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ được quản lý thông qua hệ thống quản lý tích hợp:

- Xây dựng các tiêu chuẩn để thiết lập phạm vi, phân loại, phân tích và đánh giá, các chương trình viện trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ;

- Tăng cường chia sẻ vai trò và tương tác giữa các doanh nghiệp vừa và nhỏ các chương trình viện trợ doanh nghiệp;

- Đưa ra ý kiến về việc cải tiến hệ thống và phản ánh ngân sách cho nâng cao hiệu quả;

- Kiểm tra dự phòng giữa các chương trình viện trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ và chuẩn bị các biện pháp để cải thiện chúng;

- Phân tích hiệu quả hoạt động của các thể chế hoặc tổ chức hoạt động vừa và nhỏ các chương trình viện trợ của doanh nghiệp khi nhận ủy thác;

- Thực hiện khảo sát mức độ hài lòng đối với viện trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ các chương trình;

Bộ trưởng Bộ DNNVV và Công ty khởi nghiệp sẽ hoàn thiện các biện pháp để cải thiện hiệu quả tùy thuộc vào sự cân nhắc của chính sách doanh nghiệp vừa và nhỏ do hội đồng thảo luận, và người đứng đầu một trung tâm cơ quan hành chính, v.v. phải phản ánh các biện pháp đó trong phạm vi vừa và nhỏ các chương trình viện trợ của doanh nghiệp.

Bên cạnh đó, Hàn Quốc cũng Thành lập Chương trình đánh giá cho Doanh nghiệp Vừa và Nhỏ với các nội dung:

- Chương trình đánh giá cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ sẽ được thành lập để cải thiện các quy định hiện hành có ảnh hưởng đến quản lý các doanh nghiệp vừa và nhỏ và giải quyết những khó khăn đối mặt với các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

- Đánh giá cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ sẽ thực hiện một cách độc lập từng phần sau:

- + Xác định và cải tiến các quy định có ảnh hưởng đến các doanh nghiệp vừa và nhỏ;

- + Giải quyết các vướng mắc phát sinh liên quan đến Chính phủ và chính quyền địa phương, các cơ quan nhà nước)

- Các công việc khác theo Sắc lệnh của Tổng thống quy định cần phải cải thiện các quy định liên quan và giải quyết các khó khăn vừa và nhỏ đang gặp phải doanh nghiệp.

Đánh giá cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ sẽ do Thủ tướng Chính phủ, theo đề nghị của Bộ trưởng Bộ DNNVV và Doanh nghiệp khởi nghiệp từ giữa những chuyên gia có kiến thức sâu rộng và kinh nghiệm trong các lĩnh vực nhỏ và doanh nghiệp vừa và các quy định và sự cân nhắc của "Ủy ban Cải cách chính sách".

Như vậy, Hàn Quốc xây dựng cơ chế để khảo sát, đánh giá lại các quy định của pháp luật một cách thường xuyên. Việc xây dựng một cơ chế để đánh giá, hoàn thiện quy định một cách thường xuyên là hoạt động cần thiết cho quá

trình hoàn thiện chính sách, pháp luật, là kênh để lắng nghe tiếng nói khách quan, đa chiều, thường xuyên từ doanh nghiệp để hoàn thiện quy định dựa trên thực tiễn khách quan. Đây cũng là biện pháp gián tiếp hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong quá trình thực hiện khảo sát, đánh giá,...

Thứ năm, Thành lập Viện Doanh nghiệp vừa và nhỏ và Khởi nghiệp Hàn Quốc để thực hiện các cuộc khảo sát, nghiên cứu, giáo dục và đánh giá cần thiết cho việc xây dựng... các chính sách liên quan đến vừa và nhỏ với mục đích thành lập:

- Nghiên cứu, tìm hiểu và đề xuất chính sách để thúc đẩy và phát triển quy mô nhỏ và doanh nghiệp vừa và doanh nghiệp mạo hiểm;

- Phân tích, đánh giá và giáo dục các chính sách hỗ trợ vừa và nhỏ doanh nghiệp và doanh nghiệp liên doanh;

- Các dự án giao lưu, hợp tác nghiên cứu trong và ngoài nước viện nghiên cứu, tổ chức quốc tế và tổ chức phi chính phủ các tổ chức;

- Ủy thác các dự án nghiên cứu của Chính phủ, công chúng trong và ngoài nước các tổ chức, v.v.;

- Tạo và phân tích thông tin về các chính sách và thống kê liên quan đến nhỏ và các doanh nghiệp vừa và các doanh nghiệp mạo hiểm;

- Công bố và công khai các kết quả nghiên cứu và học tập;

- Tư vấn, tham vấn và cung cấp thông tin về quản lý của các doanh nghiệp vừa và nhỏ và các doanh nghiệp mạo hiểm.

THAM LUẬN:**Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn thành phố Đà Nẵng và giải pháp nâng cao công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”**

*Bà Lê Thị Xuân Nga – Phó Giám đốc
Sở Tư pháp thành phố Đà Nẵng*

Pháp lý luôn đóng vai trò quan trọng trong quá trình khởi sự kinh doanh và hoạt động của mọi doanh nghiệp. Một doanh nghiệp sẽ phải đối mặt với nhiều rủi ro nếu không có nền tảng pháp lý vững chắc. Để hỗ trợ doanh nghiệp trong việc tiếp cận pháp lý, hạn chế rủi ro pháp lý, ngày 28 tháng 5 năm 2006, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 66/2008/NĐ-CP về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Sau đó, để đáp ứng yêu cầu của công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong tình hình mới, có trọng tâm, trọng điểm, tập trung vào đối tượng là doanh nghiệp nhỏ và vừa (DNNVV), ngày 12 tháng 6 năm 2017, Quốc hội ban hành Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa và Chính phủ ban hành Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24 tháng 6 năm 2019 về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa (thay thế Nghị định số 66/2008/NĐ-CP). Công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp hướng đến mục tiêu tạo chuyển biến căn bản về nhận thức pháp lý, ý thức pháp luật và thói quen tuân thủ pháp luật của doanh nghiệp; tạo lập các điều kiện cần thiết phục vụ hoạt động thực thi pháp luật để giúp doanh nghiệp kinh doanh có hiệu quả; phòng chống rủi ro pháp lý và tăng cường năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp. Thực tế triển khai tại địa phương thời gian qua cho thấy công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nói chung và hỗ trợ pháp lý cho DNNVV nói riêng đã mang lại những kết quả đáng ghi nhận, đồng thời cũng bộc lộ nhiều vấn đề cần phải được tiếp tục hoàn thiện. Chính vì vậy, việc đề xuất các giải pháp phù hợp để thúc đẩy hoạt động hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp là hết sức cần thiết và có ý nghĩa quan trọng. Trong phạm vi tham luận này, đại diện của Sở Tư pháp thành phố Đà Nẵng sẽ trình bày một số thông tin về công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn thành phố Đà Nẵng trong thời gian qua và đưa ra một số đề xuất liên quan đến việc thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong thời gian tới gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”.

1. Tình hình thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại thành phố Đà Nẵng trong thời gian qua.

a) Tình hình thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp theo Nghị định số 66/2008/NĐ-CP

Với tư cách là cơ quan đầu mối tham mưu cho UBND thành phố trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại địa phương, Sở Tư pháp thành phố Đà Nẵng đã tham mưu UBND thành phố ban hành Kế hoạch số 1349/KH-UBND ngày 26/02/2016 về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn thành phố Đà Nẵng giai đoạn 2016 - 2020 để giao nhiệm vụ cụ thể cho các sở, ban, ngành và UBND các quận, huyện trên địa bàn thành phố. Theo đó, Kế hoạch số 1349/KH-UBND tập trung vào các nhiệm vụ trọng tâm bao gồm: nâng cao năng lực cho cơ quan, tổ chức và những người làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; tăng cường hoạt động rà soát văn bản và kiểm soát thủ tục hành chính tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động của doanh nghiệp; tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho doanh nghiệp; giải đáp pháp luật cho doanh nghiệp; tiếp nhận kiến nghị của doanh nghiệp về hoàn thiện pháp luật; xây dựng và tổ chức chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Từ năm 2015 đến năm 2020, Sở Tư pháp đã triển khai thực hiện nhiều nội dung hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp theo quy định của Nghị định số 66/2008/NĐ-CP về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và Kế hoạch số 1349/KH-UBND ngày 26/02/2016 của UBND thành phố về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn thành phố Đà Nẵng giai đoạn 2016 – 2020, cụ thể như sau:

- Sở Tư pháp đã tiếp nhận và tư vấn pháp luật cho các doanh nghiệp, cụ thể như: Công ty cổ phần Bảo Phước, Công ty TNHH Đầu tư DDIF, Công ty TNHH MTV Land Hà Hải, dự án Viên Đông Meridian Tower tại số 84 Hùng Vương,...

- Sở Tư pháp đã phối hợp với các sở, ban, ngành tham mưu UBND thành phố giải quyết những vướng mắc, đề xuất, kiến nghị của doanh nghiệp như đề xuất của doanh nghiệp về việc cho phép khai thác khoáng sản trong Khu công nghiệp; kiến nghị đối với dự án Khu du lịch nghỉ dưỡng Làng Vân và Khu đô thị quốc tế Đa Phước; kiến nghị của Công ty TNHH Segi Vina; ý kiến về biên bản hợp tác xây dựng thành phố thông minh giữa UBND thành phố và FPT;...

- Sở Tư pháp đã phối hợp với Hiệp hội Doanh nghiệp nhỏ và vừa ký kết Quy chế phối hợp giữa Sở Tư pháp với Hiệp hội Doanh nghiệp nhỏ và vừa thành phố Đà Nẵng trong hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; biên soạn và phát hành hơn 2.000 cuốn Cẩm nang hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và thông qua Hiệp hội Doanh nghiệp nhỏ và vừa thành phố cùng một số đơn vị có liên quan để cung cấp miễn phí cho doanh nghiệp.

- Sở Tư pháp đã kịp thời cập nhật các văn bản quy phạm pháp luật của HĐND, UBND thành phố lên Cơ sở dữ liệu quốc gia về pháp luật để phục vụ nhu cầu tra cứu văn bản của doanh nghiệp.

- Hằng năm, Sở Tư pháp đều phối hợp với Sở Kế hoạch và Đầu tư và các sở, ngành liên quan tham mưu UBND thành phố tổ chức các buổi gặp gỡ, đối thoại với doanh nghiệp trên địa bàn; tham mưu UBND thành phố tổ chức thành công Hội thi “Doanh nghiệp với pháp luật thành phố Đà Nẵng năm 2010”.

- Sở Tư pháp phối hợp với Câu lạc bộ pháp chế Doanh nghiệp thuộc Bộ Tư pháp tổ chức tọa đàm chuyên đề về “Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa trong giải quyết tranh chấp thương mại” với sự tham gia của đại diện các DNNVV trên địa bàn thành phố, cán bộ pháp chế các sở, ngành và cán bộ tư pháp quận, huyện. Trong năm 2017, Sở đã tổ chức 02 lớp tập huấn, bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp thuộc Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành cho doanh nghiệp giai đoạn 2015 – 2020 (Chương trình 585).

b) Tình hình thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho DNNVV theo Nghị định số 55/2019/NĐ-CP

Để đảm bảo triển khai thực hiện có hiệu quả Nghị định số 55/2019/NĐ-CP, nhằm nâng cao chất lượng của công tác hỗ trợ pháp lý cho DNNVV, Sở Tư pháp đã tham mưu UBND thành phố ban hành Kế hoạch số 7136/KH-UBND ngày 21/10/2019 về hỗ trợ pháp lý cho DNNVV trên địa bàn thành phố giai đoạn 2019-2025. Theo đó, Sở Tư pháp đã chủ trì, phối hợp với các cơ quan, đơn vị có liên quan tham mưu UBND thành phố tổ chức thực hiện nhiều hoạt động hỗ trợ pháp lý cho DNNVV trên địa bàn thành phố Đà Nẵng và đã đạt được một số kết quả nổi bật như sau:

- Trong năm 2020, Sở Tư pháp đã phối hợp với Cổng thông tin điện tử thành phố xây dựng Chuyên mục Hỗ trợ pháp lý DNNVV trên Cổng thông tin điện tử thành phố (<https://danang.gov.vn/web/guest/doanh-nghiep>).

- Sở Tư pháp đã ban hành Công văn số 371/STP-XDKTVB ngày 12/02/2020 về việc triển khai Kế hoạch số 7136/KH-UBND ngày 21/10/2019 của UBND thành phố về hỗ trợ pháp lý cho DNNVV trên địa bàn thành phố Đà Nẵng giai đoạn 2019-2025, trong đó đề nghị các sở, ban, ngành phối hợp với các cơ quan, đơn vị liên quan triển khai thực hiện việc cập nhật, đăng tải trên Cổng thông tin điện tử thành phố: bản án, quyết định của Tòa án; phán quyết, quyết định của Trọng tài thương mại; quyết định xử lý vụ việc cạnh tranh; văn bản trả lời của UBND thành phố đối với vướng mắc pháp lý của DNNVV trong áp dụng chung về pháp luật; quyết định xử lý vi phạm hành chính liên quan đến doanh nghiệp.

- Ngày 12/3/2020, Sở Tư pháp đã tham mưu Chủ tịch UBND thành phố ban hành Công văn số 1513/UBND-STP về việc triển khai công tác hỗ trợ pháp lý cho DNNVV, trong đó đề nghị các sở, ban, ngành, Hiệp hội DNNVV thành phố đề xuất các hoạt động của Chương trình hỗ trợ pháp lý cho DNNVV thành phố và cung cấp thông tin về những khó khăn, vướng mắc trong quá trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, đề xuất hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, gửi về Sở Tư pháp để tổng hợp, tham mưu trình Chủ tịch UBND thành phố phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý cho DNNVV thành phố. Trên cơ sở đề xuất của các cơ quan, đơn vị, Sở Tư pháp đã tham mưu Chủ tịch UBND thành phố ban hành Quyết định số 2655/QĐ-UBND ngày 24/7/2020 ban hành Chương trình Hỗ trợ pháp lý cho DNNVV trên địa bàn thành phố Đà Nẵng giai đoạn 2020-2025.

- Sở Tư pháp đã tham mưu UBND thành phố ban hành Công văn số 3226/UBND-STP ngày 19/5/2020 gửi Bộ Tư pháp để báo cáo về các khó khăn, vướng mắc trong quá trình triển khai Nghị định số 55/2019/NĐ-CP về hỗ trợ pháp lý cho DNNVV, đồng thời kiến nghị, đề xuất các nội dung để xây dựng Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành cho DNNVV giai đoạn 2021-2026.

- Hàng năm, các văn bản quy phạm pháp luật của HĐND thành phố và UBND thành phố sau khi được ban hành đều được Sở Tư pháp cập nhật nhanh chóng, kịp thời trên Cơ sở dữ liệu quốc gia về pháp luật để phục vụ nhu cầu tra cứu văn bản của doanh nghiệp.

- Trong giai đoạn 2020-2022, Sở Tư pháp cũng đã phối hợp với các sở, ban, ngành tham mưu UBND thành phố trong việc giải quyết những vướng mắc, đề xuất, kiến nghị của doanh nghiệp như: kiến nghị của Công ty Cổ phần Hải Vân Thành Đạt; tham gia ý kiến về việc chuyển nhượng một phần dự án Khu dịch vụ du lịch ven sông Hàn của Công ty Cù Lao Chàm; tham gia ý kiến về việc chuyển nhượng dự án Khu dân cư lô 18, 19, 20 An Đồn từ Công ty Lê Bảo Minh sang Công ty TNHH Kreves Halla Land; tham gia ý kiến liên quan đến dự án Khách sạn Wink Trần Hưng Đạo; tham gia ý kiến đối với dự án 29ha Khu đô thị quốc tế Đa Phước; cho ý kiến liên quan đến hỗ trợ sản xuất sản phẩm công nghiệp hỗ trợ đối với Công ty TNHH Thương mại dịch vụ sản xuất Huỳnh Đức; tham gia ý kiến liên quan đến dự án Nam Phát; tham gia ý kiến đối với hợp đồng dịch vụ xử lý rác đối với Nhà máy đốt rác phát điện của Công ty Cổ phần Môi trường Việt Nam;...

Nhìn chung, trong những năm qua, Thành ủy và UBND thành phố Đà Nẵng luôn quan tâm chỉ đạo sâu sát đối với công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn thành phố, Sở Tư pháp và các cấp, các ngành trên địa bàn thành phố cũng đã tích cực chủ động trong việc triển khai thực hiện nhiệm vụ

mà UBND thành phố Đà Nẵng giao, qua đó góp phần ngày càng nâng cao hiệu quả của hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại địa phương.

2. Các khó khăn, vướng mắc trong quá trình triển khai công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

a) Hiện nay, hệ thống văn bản pháp luật liên quan đến doanh nghiệp rất đa dạng, phức tạp, thiếu tính ổn định và thường xuyên có sự thay đổi. Chính điều này khiến cho doanh nghiệp cũng như đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gặp khó khăn trong việc tiếp cận, nắm bắt kịp thời, đầy đủ các quy định.

b) Các DNNVV trên địa bàn thành phố chưa có đủ nguồn lực, chưa dành sự quan tâm đúng mức cho vấn đề pháp lý trong hoạt động của doanh nghiệp. Nhiều doanh nghiệp thường chỉ tìm đến sự trợ giúp khi phát sinh những tình huống cụ thể.

c) Việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đòi hỏi người thực hiện công tác này phải có kiến thức pháp luật rộng và chuyên sâu, đồng thời có kinh nghiệm thực tiễn trong ngành, lĩnh vực quản lý. Trong khi đó, nhìn chung đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại thành phố Đà Nẵng còn hạn chế về số lượng, thiếu nghiệp vụ hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, chế độ đãi ngộ hạn chế; đội ngũ cán bộ, công chức chủ yếu làm công tác quản lý hành chính nhà nước nên thiếu kinh nghiệm thực tiễn đồng thời còn phải kiêm nhiệm nhiều nhiệm vụ khác nên tính chuyên nghiệp chưa cao.

d) Sự phối hợp giữa các Bộ, ngành Trung ương với các sở, ngành địa phương trong quá trình thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn hạn chế. Trên thực tế, nhiều kiến nghị, đề xuất của doanh nghiệp nằm ngoài khả năng giải quyết của địa phương, do đó, địa phương phải xin ý kiến của các bộ, ngành Trung ương. Tuy nhiên, việc phản hồi của các bộ, ngành còn chậm, thậm chí không phản hồi dẫn đến việc trả lời cho doanh nghiệp thiếu kịp thời, qua đó làm giảm niềm tin của doanh nghiệp, giảm hiệu quả của công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

đ) Kinh phí cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn hạn chế. Hoạt động bồi dưỡng kiến thức pháp luật thông qua các lớp tập huấn, bồi dưỡng luôn đòi hỏi có sự tham gia của các chuyên gia, các luật sư, giảng viên chuyên nghiệp, có chuyên môn, kỹ năng và kinh nghiệm, đặc biệt là các nội dung liên quan đến đầu tư quốc tế, sở hữu trí tuệ. Tuy nhiên, với nguồn kinh phí hạn hẹp, việc mời các chuyên gia, các luật sư, giảng viên với yêu cầu như trên là không khả thi.

3. Đề xuất các giải pháp nâng cao công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”

Thứ nhất, chú trọng công tác xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật thống nhất, đồng bộ.

Thứ hai, nâng cao nhận thức của doanh nghiệp về tầm quan trọng của yếu tố pháp lý trong quá trình hoạt động của doanh nghiệp. Doanh nghiệp cần chủ động tìm hiểu và cập nhật thường xuyên quy định của pháp luật liên quan đến tổ chức và hoạt động của doanh nghiệp.

Thứ ba, phát triển mạnh hơn nữa hoạt động của mạng lưới tư vấn viên của các bộ, ngành. Tăng cường các biện pháp hỗ trợ để doanh nghiệp được sử dụng dịch vụ tư vấn pháp luật của các tổ chức cung cấp dịch vụ tư vấn pháp luật chuyên nghiệp.

Thứ ba, quán triệt sâu sắc vai trò của công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhằm nâng cao nhận thức và tinh thần trách nhiệm của các cơ quan nhà nước, đội ngũ cán bộ, công chức. Cần nghiên cứu xây dựng bộ tiêu chí, yêu cầu cụ thể đối với cán bộ làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; có chế độ hỗ trợ đối với những cán bộ trực tiếp thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp cũng như bộ phận đầu mối của Sở Tư pháp tổng hợp, theo dõi công tác này.

Thứ tư, trong phạm vi toàn quốc, Chính phủ và các bộ ngành cần xây dựng những chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và tạo điều kiện để các địa phương được tham gia, qua đó địa phương vừa được hỗ trợ kinh phí thực hiện, vừa được học tập kinh nghiệm tổ chức thực hiện của các cơ quan Trung ương về hỗ trợ pháp lý cho DNNVV. Có giải pháp tăng cường kinh phí phục vụ hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp cho các địa phương.

Thứ năm, kiến nghị, đề xuất các Bộ, ngành:

- Tăng cường phối hợp với các địa phương trong việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp khi có đề nghị từ địa phương; biên soạn các tài liệu, hướng dẫn nghiệp vụ hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; tăng cường tổ chức các lớp tập huấn kỹ năng hỗ trợ pháp lý cho đội ngũ cán bộ pháp chế các sở, ngành liên quan.

- Thường xuyên tổ chức các buổi tọa đàm về công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Chương trình tọa đàm là cầu nối giúp các cơ quan nhà nước có thể chia sẻ những khó khăn, vướng mắc mà đội ngũ làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp hay gặp phải, đồng thời lắng nghe ý kiến từ phía các doanh nghiệp nhằm khắc phục những hạn chế, bất cập trên thực tế, phát huy vai trò, ý nghĩa của công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp./.

BÁO CÁO THAM LUẬN

Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và giải pháp nâng cao hiệu quả hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”

Sở Lao động - Thương binh và Xã hội thành phố Đà Nẵng

Trong những năm qua, do bị tác động bởi đại dịch Covid-19 nên thành phố gặp phải nhiều khó khăn, tuy nhiên với những giải pháp hữu hiệu nên kinh tế thành phố Đà Nẵng đã có sự phục hồi từng bước, thoát khỏi mức tăng trưởng âm của năm 2020 với quy mô mở rộng gần 1.826 tỷ đồng năm 2021, dẫn đầu Vùng kinh tế trọng điểm miền Trung, chiếm gần 23% tổng GRDP toàn khu vực. Vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài đăng ký mới tăng 16,3%, với 49 lượt nhà đầu tư góp vốn, mua cổ phần với tổng giá trị vốn góp cao gấp 2,24 lần so với năm 2020. Đối với thu hút đầu tư trong nước, thành phố đã cấp Quyết định chủ trương đầu tư, Giấy chứng nhận đăng ký đầu tư cho 27 dự án với tổng vốn đầu tư là 7.748 tỷ đồng, tăng 35% về số dự án.

Qua theo dõi đời sống người lao động bước đầu giảm bớt khó khăn, nhu cầu tuyển dụng của các doanh nghiệp bắt đầu tăng lên, đã đem lại việc làm, đời sống, thu nhập bước đầu ổn định, trong thời gian đến các thành phần kinh tế trên địa bàn thành phố có nhu cầu tuyển dụng ước khoảng hơn 21.000 vị trí việc làm.

Với vai trò là cơ quan tham mưu, giúp UBND thành phố quản lý nhà nước về Lao động, người có công và xã hội, thời gian qua, công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp được Sở Lao động - Thương binh và Xã hội thực hiện thường xuyên, đặc biệt là công tác tập huấn, tuyên truyền, phổ biến các chính sách pháp luật về lao động, tiền lương, việc làm, bảo hiểm xã hội, an toàn lao động cho các doanh nghiệp luôn được chú trọng và tập trung.

Thực hiện Quyết định số 705/QĐ-TTg ngày 25/5/2017 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Chương trình phổ biến, phổ biến giáo dục pháp luật giai đoạn 2017-2021, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội đã tham mưu UBND thành phố ban hành Kế hoạch 8361/KH-UBND ngày 20/10/2017 về việc tiếp tục triển khai thực hiện Đề án tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho người lao động và người sử dụng lao động trong các loại hình doanh nghiệp trên địa bàn thành phố Đà Nẵng. Ngoài ra, để tổ chức triển khai chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp hàng năm, Sở đã ban hành Kế hoạch tuyên truyền và phổ biến pháp luật lao động, bảo hiểm xã hội cho các loại hình doanh nghiệp trên địa bàn thành phố. Đồng thời, tăng cường công tác phối hợp với các tổ chức đại diện của doanh nghiệp trong việc tổ chức các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Qua triển khai thực hiện, công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp của Sở Lao động - Thương binh và Xã hội đạt được một số kết quả nổi bật như sau:

- Về công tác xây dựng và khai thác các cơ sở dữ liệu pháp luật phục vụ hoạt động của doanh nghiệp.

Công tác xây dựng và khai thác các cơ sở dữ liệu pháp luật phục vụ hoạt động của doanh nghiệp được Sở thực hiện một cách nghiêm túc như đăng tải công khai các thủ tục hành chính có liên quan đến lĩnh vực quản lý của Sở; cập nhật, đăng tải các quy định, văn bản liên quan đến lao động, bảo hiểm xã hội trên trang thông tin điện tử tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp trong việc tra cứu, tìm hiểu các thông tin liên quan đến công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Đồng thời hằng năm, phòng chuyên môn thuộc Sở thực hiện rà soát các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp, sau rà soát kiến nghị cơ quan có thẩm quyền sửa đổi, bổ sung hoặc thay thế các văn bản không phù hợp với quy định pháp luật cấp trên và tình hình thực tế địa phương, đảm bảo lợi ích hợp pháp của doanh nghiệp trong việc áp dụng văn bản quy phạm pháp luật.

- Công tác tuyên truyền, hỗ trợ, tư vấn pháp luật doanh nghiệp

Để làm tốt việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, trong thời gian qua, việc giải đáp quy định pháp luật cho doanh nghiệp luôn được quan tâm vì đây là cầu nối giữa cơ quan Nhà nước với doanh nghiệp, nhằm giải đáp và tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc của doanh nghiệp trong lĩnh vực pháp luật, tạo điều kiện thuận lợi để doanh nghiệp thực hiện đầy đủ các quy định, góp phần thúc đẩy quan hệ lao động hài hòa,... theo đó, đã giải đáp nhiều câu hỏi của doanh nghiệp liên quan đến pháp luật qua Trung tâm dịch vụ công thành phố (tổng đài 1022), qua mục ý kiến người dân trên trang tin điện tử của ngành, qua công tác tiếp dân....

Sở Lao động - Thương binh và Xã hội đã tổ chức và phối hợp với UBND các quận, huyện tổ chức tập huấn tuyên truyền, phổ biến pháp luật về lao động tiền lương, an toàn, vệ sinh lao động, bảo hiểm xã hội, quy chế dân chủ ở cơ sở cho hơn 131.000 lượt NLĐ, NSDLĐ trên địa bàn thành phố, đạt mục tiêu đặt ra tại Kế hoạch 8361/KH-UBND của UBND thành phố; trong đó tập trung triển khai Bộ luật Lao động năm 2012, Bộ luật Lao động năm 2019, Luật Bảo hiểm xã hội, Luật Việc làm, Luật An toàn, vệ sinh lao động và các văn bản hướng dẫn. Trong bối cảnh phòng chống dịch Covid-19, ảnh hưởng lớn đến việc tổ chức các cuộc tuyên truyền, phổ biến pháp luật nhưng Sở Lao động - Thương binh và Xã hội đã triển khai phổ biến đến các đơn vị thông qua các hình thức như: phát hành tờ rơi, sổ tay; phổ biến các quy định pháp luật thông qua các địa

chỉ Email của doanh nghiệp; cập nhật các văn bản pháp luật, chính sách pháp luật trên Trang thông tin điện tử.

Sở Lao động - Thương binh và Xã hội cũng đã phối hợp đối thoại tại các đơn vị, doanh nghiệp trên địa bàn thành phố nhằm giải quyết kịp thời những vướng mắc trong quá trình thực hiện pháp luật, không để tình hình lãn công, đình công xảy ra; phối hợp với Đài Phát thanh Truyền hình Đà Nẵng thực hiện chuyên mục Lao động - Xã hội để phát trên sóng Danang TV nhằm tuyên truyền các quy định của pháp luật liên quan đến quyền và nghĩa vụ của người sử dụng lao động, người lao động.

Thực hiện biên tập, in ấn và phát hành hàng chục ngàn tờ rơi và sổ tay tuyên truyền về pháp luật lao động, về chính sách BHXH, ATVSLĐ, quy chế dân chủ ở cơ sở tại nơi làm việc nhằm tuyên truyền đến NSDLĐ, người lao động trên địa bàn thành phố.

Hướng dẫn các đơn vị sử dụng lao động tự kiểm tra việc thực hiện pháp luật lao động theo quy định tại Thông tư số 17/2018/TT-BLĐTBXH ngày 17/10/2018 của Bộ trưởng Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội quy định về tự kiểm tra việc thực hiện pháp luật lao động của doanh nghiệp.

Bên cạnh những kết quả đạt được, hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong thời gian qua vẫn còn một số hạn chế, tồn tại đó là:

- Sự thay đổi của các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp phần nào gây khó khăn cho các cơ quan, đơn vị, địa phương và doanh nghiệp trong việc nghiên cứu, tiếp cận và hệ thống các văn bản để triển khai thực hiện, hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp chưa được thực hiện một cách đồng bộ và có hệ thống.

- Đội ngũ công chức, viên chức làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn ít về số lượng, đa số thực hiện công tác là kiêm nhiệm, ít về kinh nghiệm, chưa thường xuyên được đào tạo, bồi dưỡng chuyên sâu về kiến thức pháp luật và kỹ năng hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

- Hoạt động hỗ trợ pháp lý đối với đối tượng doanh nghiệp vừa và nhỏ đạt hiệu quả chưa cao, chưa thu hút được sự tham gia tích cực của các doanh nghiệp. Đối với các doanh nghiệp có quy mô lớn, hầu hết đều sử dụng dịch vụ tư vấn pháp luật chuyên nghiệp hoặc có bộ phận pháp chế hoặc thuê luật sư để cung cấp dịch vụ pháp lý, ít có nhu cầu hỗ trợ pháp lý từ các cơ quan nhà nước.

- Việc chấp hành pháp luật của các doanh nghiệp vẫn còn nhiều mặt hạn chế, một phần do nhận thức về vai trò, ý nghĩa pháp luật của một số chủ doanh nghiệp, chưa có thói quen sử dụng tư vấn pháp luật để áp dụng, thi hành và phòng, chống rủi ro trong kinh doanh; một số doanh nghiệp chưa thực sự quan tâm tham dự hoặc cử cán bộ tham dự các lớp tập huấn, hướng dẫn, phổ biến

pháp luật. Doanh nghiệp khi phát sinh vụ việc mới tìm hiểu các quy định pháp luật để xử lý, giải quyết.

Để khắc phục những hạn chế, tồn tại nêu trên, thời gian đến Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tập trung một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030” như sau:

- Đổi mới nội dung và phương pháp tuyên truyền phổ biến pháp luật theo hướng không chỉ đáp ứng nhu cầu kiến thức cơ bản về pháp luật mà phải mang tính thiết thực, phù hợp với yêu cầu thực tiễn; xác định đúng nội dung, phù hợp với từng đối tượng để phổ biến để tránh nhàm chán và thu hút nhiều người nghe. Đồng thời tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác phổ biến pháp luật.

- Tiếp tục thực hiện các hình thức tuyên truyền gián tiếp đã và đang có hiệu quả như: in ấn tờ rơi, sổ tay, tờ gấp..., tăng cường công tác tuyên truyền trực quan như: pano, áp phích, khẩu hiệu... phối hợp với cơ quan Báo, Đài trung ương và địa phương kịp thời đưa tin, giới thiệu những văn bản mới về pháp luật lao động, bảo hiểm xã hội pháp luật khác có liên quan đến hoạt động doanh nghiệp, cải tiến nội dung và hình thức bản tin phát hành sâu rộng đến doanh nghiệp.

- Củng cố, xây dựng, phát triển đội ngũ cán bộ làm công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật có kiến thức, kỹ năng và chuyên môn từ thành phố đến cơ sở./.

THAM LUẬN

Nhu cầu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp hiện nay gắn với Đề án: “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”

*Ông Hồ Anh Tuấn, Phó Giám đốc
Phòng Thương mại và công nghiệp Việt Nam, chi nhánh Đà Nẵng*

Doanh nghiệp là khu vực chủ yếu tạo ra nguồn thu cho ngân sách nhà nước, nguồn thu này đóng vai trò quan trọng trong đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng, phát triển các hoạt động xã hội công như y tế, giáo dục, xoá đói giảm nghèo... Tại Việt Nam, doanh nghiệp nhỏ và vừa (SME) chiếm khoảng 97% tổng số doanh nghiệp, hàng năm các doanh nghiệp SME đóng góp khoảng 40% GDP, nộp ngân sách nhà nước 30%, đóng góp giá trị sản lượng công nghiệp 33%, giá trị hàng hóa xuất khẩu 30% và thu hút gần 60% lao động. Mặc dù có vai trò và đóng góp rất to lớn trong nền kinh tế nhưng phần lớn các SME vẫn còn yếu kiến thức quản lý, thông tin thị trường, khó tham gia các chuỗi giá trị... Trong bối cảnh kinh doanh trong nước và quốc tế thường xuyên có sự biến động, pháp luật kinh doanh có nhiều điểm mới đòi hỏi các doanh nghiệp phải thường xuyên cập nhật, bổ sung thông tin vì vậy nhu cầu hỗ trợ nhất là hỗ trợ về pháp lý là rất cần thiết đối với các doanh nghiệp.

Nhu cầu về hỗ trợ pháp lý của doanh nghiệp nhìn chung là khá đa dạng và phong phú, có thể tập trung thành các nhóm chính như sau:

- *Nhu cầu trợ giúp bảo vệ trực tiếp trong những vụ tranh chấp về pháp lý:* Các tranh chấp pháp lý của doanh nghiệp rất đa dạng và phong phú, như tranh chấp về hợp đồng kinh tế trong nước hoặc quốc tế, tranh chấp về khiếu kiện hành chính liên quan đến đất đai, xử phạt vi phạm thuế, kiểm tra, thanh tra... Đây là những vụ tranh chấp rất phức tạp, đặc biệt là những vụ liên quan đến khiếu nại hành chính giữa doanh nghiệp với cơ quan nhà nước. Trong những vụ việc này, các doanh nghiệp rất cần sự tham gia hỗ trợ, tư vấn về pháp lý.

- *Nhu cầu hỗ trợ tìm chuyên gia pháp lý giỏi có uy tín, kinh nghiệm:* Thị trường dịch vụ pháp lý đang diễn ra sôi động, số lượng luật sư tăng lên nhanh chóng, tuy nhiên chất lượng dịch vụ pháp lý còn chưa đáp ứng nhu cầu doanh nghiệp nhất là các địa phương ngoài Hà Nội và TP Hồ Chí Minh. Các luật sư có kinh nghiệm, am hiểu pháp luật kinh tế thương mại quốc tế chưa nhiều, nhiều vụ doanh nghiệp còn phải đi thuê luật sư nước ngoài, mất phí hàng triệu đô la, trong giao dịch quốc tế, doanh nghiệp Việt Nam đang bị nhiều rủi ro pháp lý mà chưa biết cách bảo vệ. Vì vậy các doanh nghiệp rất cần có được sự kết nối giữa doanh

ng nghiệp với các tổ chức hành nghề luật sư có uy tín đủ năng lực, đạo đức nghề nghiệp để trợ giúp bảo vệ về mặt pháp lý.

- *Nhu cầu làm cầu nối trợ giúp hòa giải các tranh chấp giữa các doanh nghiệp trong quá trình kinh doanh:* Trong nhiều dạng tranh chấp pháp lý của doanh nghiệp thì một dạng tranh chấp diễn ra khá phổ biến là tranh chấp giữa các doanh nghiệp về hợp đồng kinh tế liên quan đến các thỏa thuận về điều khoản thanh toán, địa điểm giao nhận, chất lượng hàng hóa... Việc giải quyết bằng con đường Tòa án là rất phức tạp, tốn kém không ít thời gian và tiền bạc của doanh nghiệp. Tốt hơn hết là con đường hòa giải, cùng ngồi nhìn nhận lại vấn đề và cách giải quyết.

- *Nhu cầu hỗ trợ doanh nghiệp trong việc kiến nghị các cơ quan nhà nước hoàn thiện chính sách pháp luật:* Hoàn thiện chính sách pháp luật là nhiệm vụ của cơ quan nhà nước, tuy nhiên có những chính sách pháp luật mà cả trung ương và cơ sở trong quá trình thực thi đã nảy sinh những vướng mắc, gây ảnh hưởng đến quyền lợi của doanh nghiệp. Cộng đồng doanh nghiệp có nhu cầu phản ánh các ý kiến, kiến nghị tới các cơ quan nhà nước có thẩm quyền hoặc tổ chức các tọa đàm, gặp gỡ giữa đại diện chính quyền và các cơ quan có liên quan với doanh nghiệp nhằm hoàn thiện các chính sách pháp luật liên quan đến doanh nghiệp, phù hợp hơn với thực tiễn, tạo động lực cho phát triển kinh tế.

- *Nhu cầu đào tạo bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp:* Hệ thống pháp luật ngày càng được hoàn thiện với nhiều chính sách mới nhằm mục tiêu phù hợp với các cam kết của Việt Nam khi gia nhập tổ chức thương mại thế giới, đội ngũ cán bộ quản lý và lãnh đạo các doanh nghiệp được tập hợp từ nhiều thành phần khác nhau, vì vậy nhu cầu cần được tìm hiểu bồi dưỡng các kiến thức về pháp luật liên quan đến hoạt động kinh doanh, quản lý doanh nghiệp là rất lớn.

Trong những năm qua hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp được Nhà nước hết sức chú trọng. Hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đã được ghi nhận trong Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017. Cơ chế tư vấn pháp luật cho doanh nghiệp thông qua mạng lưới tư vấn pháp luật được thiết lập tại các bộ, ngành huy động sự tham gia tích cực của các tư vấn viên pháp luật gồm các luật sư, tổ chức hành nghề luật sư, trung tâm tư vấn pháp luật vào hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nói chung đã có những hỗ trợ tích cực đối với doanh nghiệp. Tại các tỉnh, thành phố ở địa phương và các tổ chức đại diện của doanh nghiệp triển khai các hoạt động cụ thể, như: tổ chức các lớp bồi dưỡng; tọa đàm nhằm nâng cao kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp, kỹ năng, nghiệp vụ cho cán bộ pháp chế doanh nghiệp và người làm công tác pháp lý cho doanh nghiệp thông qua các kênh truyền hình, đài tiếng nói... Bên cạnh đó một số địa phương đã xây dựng và nhân rộng các mô hình điểm, hiệu quả về hoạt động hỗ

trợ pháp lý cho doanh nghiệp như mô hình “Cà phê doanh nhân”, “Cà phê doanh nghiệp thứ 7”, “Bác sĩ doanh nghiệp” ở tỉnh Bắc Ninh.

Những nỗ lực của các đơn vị từ trung ương đến địa phương đã đạt được một số kết quả và được cộng đồng doanh nghiệp ghi nhận. Theo kết quả khảo sát PCI năm 2021, tỷ lệ khá cao doanh nghiệp cho rằng “các cơ quan trợ giúp pháp lý hỗ trợ doanh nghiệp dùng luật để khởi kiện khi có tranh chấp” khoảng 84% toàn quốc và ở khu vực miền Trung - Tây Nguyên. Điều này cho thấy cộng đồng doanh nghiệp đã tiếp xúc được với các công tác hỗ trợ pháp lý của các đơn vị và đã có sự tin tưởng về tính hiệu quả của hoạt động hỗ trợ pháp lý. Một trong những biện pháp hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp được khá nhiều doanh nghiệp đánh giá tốt là miễn, giảm chi phí tư vấn pháp luật khi sử dụng dịch vụ tư vấn pháp luật thuộc mạng lưới tư vấn viên của cơ quan nhà nước, khi có 79% DN toàn quốc và 82% DN ở khu vực miền Trung – Tây Nguyên đánh giá các thủ tục để thực hiện miễn giảm là dễ dàng.

Công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp bên cạnh những kết quả đáng ghi nhận song vẫn còn đó những khó khăn, bất cập. Nhiều doanh nghiệp nhất là SME vẫn gặp nhiều khó khăn khi tiếp cận hoạt động hỗ trợ pháp lý. Một số hoạt động chưa thực sự đáp ứng nhu cầu của doanh nghiệp, có lúc, có nơi còn mang tính hình thức, chưa nắm sát đặc điểm tâm lý, đặc thù của doanh nghiệp. Điều tra PCI năm 2020 ghi nhận tỷ lệ doanh nghiệp từng sử dụng dịch vụ tư vấn về pháp luật ở mức không quá cao, toàn quốc là 60% DN trả lời đã từng sử dụng, trong khi đó tỷ lệ này ở khu vực miền Trung – Tây Nguyên thấp hơn chỉ ở mức 58%. Như vậy còn một tỷ lệ không nhỏ các doanh nghiệp chưa từng sử dụng dịch vụ tư vấn về pháp luật, hay dư địa của công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp là còn rất lớn xét ở khía cạnh số lượng DN cần hỗ trợ.

Một số giải pháp đề xuất để hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đạt hiệu quả cao, đi vào thực chất, giúp nhiều doanh nghiệp thụ hưởng hơn như sau:

Thứ nhất, tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Các hình thức tuyên truyền, phổ biến pháp luật về hỗ trợ pháp lý hiện nay đã có nhưng cần quan tâm đầu tư nâng cấp hiệu quả hơn. Xây dựng thường xuyên và phát hành các bản tin, tài liệu điện tử về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; đổi mới các hình thức, nội dung trong việc xây dựng và phát sóng trên các đài truyền hình từ trung ương đến địa phương. Xây dựng các clip bài giảng điện tử về pháp luật kinh doanh cho doanh nghiệp, các tài liệu hướng dẫn pháp luật đơn giản, cụ thể dễ hiểu để phát rộng rãi trên các môi trường mạng, điện tử hay các trang xã hội để tăng cường lan tỏa các quy định pháp luật tới từng doanh nghiệp có nhu cầu. Nội dung các thông tin cần được biên tập nội dung gọn gàng, nên trình bày các thông tin dưới góc độ của doanh

nghiệp để dễ hiểu hơn... Bên cạnh đó, các nội dung thông tin được cần công khai thông tin liên quan đến doanh nghiệp trên website nên kèm theo số điện thoại của cán bộ phụ trách để doanh nghiệp có thể liên hệ khi thắc mắc.

Thứ hai, tăng cường phối hợp giữa các cơ quan nhà nước đặc biệt là các cơ quan ở địa phương với các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp và các cơ quan nhà nước trong hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Để tăng cường hơn nữa sự phối hợp trong hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp cần phải thống nhất việc phối hợp thông tin pháp lý cho doanh nghiệp; tổ chức các hội nghị đối thoại, tọa đàm, lấy ý kiến doanh nghiệp nhằm hoàn thiện pháp luật; phối hợp trong việc xây dựng tài liệu, giới thiệu văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến doanh nghiệp; phối hợp giải đáp pháp luật cho doanh nghiệp, tiếp nhận kiến nghị của doanh nghiệp. Bên cạnh đó cần có cơ chế, cách thức phối hợp chung thực hiện hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp từ Trung ương tới địa phương, giữa các cơ quan nhà nước với các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, các hiệp hội trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Thứ ba, chủ động tiếp cận, tư vấn cho doanh nghiệp, nhất là phát hiện, tìm hiểu các vấn đề doanh nghiệp đang cần được hỗ trợ pháp lý, từ đó chủ động tiếp cận doanh nghiệp và đề nghị hỗ trợ. Ví dụ, chủ động tiếp cận những doanh nghiệp địa phương bị xử phạt vi phạm hành chính, bị trả hồ sơ khi thực hiện các thủ tục hành chính, thực hiện thủ tục khiếu nại...

Thứ tư, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và sử dụng truyền thông mạng xã hội để mở rộng phạm vi tiếp cận doanh nghiệp trong công tác hỗ trợ pháp lý. Bởi việc thực hiện trực tiếp theo cách truyền thống sẽ không hiệu quả bằng và tốn kém hơn cho doanh nghiệp và cả ngân sách.

Thứ năm, tăng cường các hoạt động nâng cao nhận thức của doanh nghiệp về vai trò của pháp chế doanh nghiệp, cách thức kiểm soát rủi ro pháp lý trong hoạt động của doanh nghiệp. Theo đó, các ấn phẩm, tài liệu liên quan đến hoạt động này nên trình bày ở dạng hỏi đáp ngắn gọn, dễ hiểu ví dụ: hỏi đáp về một số vi phạm hành chính điển hình liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp; việc huy động vốn; quản trị doanh nghiệp; giao kết hợp đồng; thực hiện và thanh lý hợp đồng; quyền sở hữu trí tuệ; thuế và các nghĩa vụ tài chính của doanh nghiệp...

Thứ sáu, cập nhật, cung cấp thông tin pháp lý, thông tin về những vấn đề thời sự liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp; khó khăn, vướng mắc của doanh nghiệp cho người làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Từ đó, tổ chức các diễn đàn đối thoại tư vấn pháp luật trực tuyến về các chủ đề pháp lý chuyên sâu và thực tiễn các vụ việc trong hoạt động đầu tư, kinh doanh nhằm hướng dẫn, tháo gỡ kịp thời cho doanh nghiệp. Ngoài ra, triển khai mạng lưới tư vấn viên pháp luật cho doanh nghiệp, cùng với đó huy động đội ngũ chuyên gia

pháp lý, chuyên gia về kinh doanh, thương mại có nhiều kinh nghiệm thực tiễn để thực hiện các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp để hoạt động này ngày càng hiệu quả, thiết thực hơn.

Thứ bảy tăng cường rà soát, kiểm tra kiểm soát các văn bản, qui định... liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp nhất là về tính thống nhất, tính minh bạch, chi phí tuân thủ... Đây là cách hỗ trợ pháp lý ngay từ đầu trợ giúp doanh nghiệp. Các văn bản liên quan đến doanh nghiệp được ban hành cần được có sự kiểm tra, giám sát chặt chẽ, nhằm kịp thời phát hiện các vướng mắc, khó khăn kịp thời chỉnh sửa, bổ sung để phù hợp với thực tiễn và nhu cầu quản lý. Nâng cao vai trò, trách nhiệm và kịp thời biểu dương, khen thưởng các đơn vị phụ trách kiểm tra, rà soát tính pháp lý của các văn bản liên quan đến doanh nghiệp.

THAM LUẬN

Phát huy vai trò của phòng tư vấn pháp lý miễn phí thuộc Đoàn luật sư thành phố Đà Nẵng trong việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp vừa và nhỏ

*Ông Trần Văn Đức, Chánh Văn phòng
Đoàn Luật sư thành phố Đà Nẵng*

Kính thưa quý vị đại biểu! Kính thưa hội nghị.

Đầu tiên xin phép cho Tôi được gửi đến quý đại biểu lời chúc sức khỏe, chúc cho hội nghị nhận được nhiều ý kiến đóng góp chất lượng.

Tôi hiện đang làm việc tại Đoàn Luật sư thành phố Đà Nẵng và là Phó phòng tư vấn pháp lý miễn phí của Đoàn Luật sư.

Trong tham luận này, Tôi muốn trình bày những hoạt động của Phòng tư vấn pháp lý miễn phí nói trên trong những năm qua và đề xuất một số biện pháp để làm sao mong muốn phát huy hơn nữa vai trò của Phòng trong việc hỗ trợ pháp lý cho Doanh nghiệp nhỏ và vừa trong thời gian tới.

Từ trước khi có Luật hỗ trợ Doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017 thì Đoàn Luật sư thành phố Đà Nẵng đã có thành lập Phòng tư vấn pháp luật miễn phí với các thành viên là những luật sư của Đoàn tự nguyện tham gia. Hiện nay, phòng có 57 Luật sư thuộc nhiều lĩnh vực tham gia trực tại Đoàn Luật sư để hỗ trợ pháp lý miễn phí cho những người dân có nhu cầu. Mỗi tuần sẽ có 12 buổi trực, mỗi buổi sẽ xoay vòng cho các Luật sư trực.

Hàng năm, số vụ việc Luật sư của Phòng thực hiện tư vấn miễn phí là hơn 150 lượt tư vấn. Tuy nhiên, trong nhiều năm gần đây, qua tổng kết thì hầu như không có bất cứ doanh nghiệp nhỏ và vừa nào đến tư vấn pháp luật tại Phòng tư vấn nói trên của Đoàn Luật sư. Đặc biệt hơn là từ khi có Luật hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017 cho đến nay cũng không ghi nhận bất cứ doanh nghiệp nào đến phòng để hỗ trợ pháp lý.

Điều đó đặt ra cho Ban Chủ nhiệm Đoàn Luật sư nhiều câu hỏi là vì sao như vậy? Những câu hỏi tồn tại cho đến bây giờ như: Phải chăng ý thức về phòng ngừa rủi ro pháp lý từ sớm của hầu hết doanh nghiệp nhỏ và vừa không quan trọng trong các mối quan hệ kinh tế của doanh nghiệp như tài chính, thị trường...? Không biết rằng các chủ doanh nghiệp nhỏ và vừa có biết được có một Phòng tư vấn pháp Luật miễn phí thuộc Đoàn Luật sư thực hiện tư vấn pháp luật miễn phí hay không? Các chủ doanh nghiệp nhỏ và vừa có tin tưởng về việc hỗ trợ miễn phí của phòng tư vấn pháp luật miễn phí nói trên? Có sự ngại ngùng trong việc sử dụng tư vấn miễn phí hay không?...

Với những câu hỏi đặt ra như vậy thì trong nhiều cuộc tiếp xúc chính thức và không chính thức với một số các chủ doanh nghiệp nhỏ và vừa thì các câu hỏi trên là có cơ sở.

Với những câu hỏi đặt ra như vậy, Tôi nghĩ rằng để Phòng tư vấn pháp Luật miễn phí của Đoàn thực hiện hiệu quả hơn trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa thì trong thời gian tới sẽ cần thực hiện những công việc sau:

Thứ nhất, cần phải nâng cao ý thức phòng ngừa rủi ro pháp lý từ sớm của chủ các doanh nghiệp nhỏ và vừa. Chỉ khi nào các chủ doanh nghiệp ý thức rõ về vấn đề này thì họ mới có thể gỡ cửa nhờ tư vấn và việc tư vấn hỗ trợ pháp lý mới thực sự hiệu quả. Công việc nâng cao nhận thức này đòi hỏi phải lâu dài thường xuyên với những hoạt động thiết thực. Việc thực hiện đó đòi hỏi có sự hỗ trợ của các cơ quan ban ngành và Đoàn Luật sư sẽ hỗ trợ trong việc phổ biến chia sẻ về những tình huống pháp lý thực tế, những bản án của Tòa án, những phán quyết của Trọng tài thương mại để các chủ doanh nghiệp nhận thức sâu sắc rằng chỉ cần một chút sơ xẩy về pháp lý thì hậu quả vô cùng lớn, có khi hủy hoại cả doanh nghiệp.

Thứ hai, Đoàn Luật sư sẽ tăng cường truyền thông giới thiệu về hoạt động của Phòng tư vấn pháp Luật miễn phí trong những sự kiện giao lưu, gặp gỡ đối với các doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Thứ ba, cần nâng cao chất lượng việc tư vấn, Việc nâng cao đó sẽ thực hiện trước tiên là nâng cao chất lượng người Luật sư tham gia tư vấn về doanh nghiệp. Bởi lẽ, pháp lý về doanh nghiệp rất rộng và có những đặc thù riêng mà không phải Luật sư nào cũng có thể thực hiện tư vấn một cách chính xác được. Phòng tư vấn sẽ mời những Luật sư có kinh nghiệm và có mong muốn hỗ trợ cộng đồng để tham gia. Hàng năm, Đoàn cũng phải có kế hoạch đào tạo thêm về kỹ năng chuyên môn cho những Luật sư thuộc phòng tư vấn pháp luật miễn phí.

Bên cạnh đó, để nâng cao chất lượng tư vấn thì cũng cần phải kiểm tra lại việc thực hiện tư vấn như ghi chép lại nội dung tư vấn, ý kiến phản hồi của người được tư vấn và kết quả thực hiện được. Từ những cơ sở đó để đúc rút kinh nghiệm trong hoạt động tư vấn.

Với đặc thù của Phòng tư vấn là miễn phí nên Luật sư tham gia phải là những người có tinh thần phụng sự cộng đồng, ý thức được việc hỗ trợ pháp lý một cách vô tư.

Thứ tư, để tránh việc ngại ngùng trong việc sử dụng miễn phí việc tư vấn của các doanh nghiệp thì cần có một không gian vui vẻ, thân thiện và vô tư giữa người cần tư vấn và các Luật sư tư vấn.

Thứ năm, xa hơn nữa, phòng tư vấn pháp Luật miễn phí không chỉ miễn phí trong việc tư vấn pháp Luật mà khuyến khích, kêu gọi các Luật sư thành viên còn phải hỗ trợ các công việc pháp lý khác cũng miễn phí như đại diện, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho doanh nghiệp nhỏ và vừa mới thành lập dưới 03 năm để hỗ trợ cho sự phát triển của doanh nghiệp.

Kính thưa hội nghị! Việc mong muốn các doanh nghiệp nhỏ và vừa phát triển lớn mạnh một cách bền vững không chỉ là mong muốn của Đảng, của Chính phủ mà Tôi nghĩ đó là sự mong muốn của giới Luật sư chúng Tôi. Do vậy, với mong muốn đó, Tôi sẽ đề xuất với Ban chủ nhiệm Đoàn Luật sư thành phố Đà Nẵng thực hiện những đề xuất trong tham luận này với mong muốn làm sao có thể hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa nhiều nhất.

Cuối cùng, xin chúc quý vị đại biểu mạnh khỏe, chúc hội nghị thành công tốt đẹp!

BÁO CÁO THAM LUẬN

Hội thảo “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 - 2030”

*Luật sư Lê Ngô Hoài Phong
Trưởng Văn phòng Luật sư PHONG & PARTNERS
Đoàn Luật sư thành phố Đà Nẵng*

PHẦN 1

Thực tiễn công tác cung cấp dịch vụ pháp lý cho doanh nghiệp tại Văn phòng luật sư PHONG & PARTNERS

- 1.1. Dịch vụ pháp lý PHONG & PARTNERS cung cấp cho doanh nghiệp
 - 1.1.1. Dịch vụ tư vấn
 - Tư vấn thường xuyên
 - Tư vấn theo vụ việc
 - 1.1.2. Dịch vụ tranh tụng
 - Tranh tụng tại Tòa án
 - Tranh tụng tại Trung tâm trọng tài
- 1.2. Các loại hình doanh nghiệp mà PHONG & PARTNERS đã và đang cung cấp dịch vụ pháp lý (theo đánh giá của Phong & Partners)
 - 1.2.1. Doanh nghiệp lớn
 - 1.2.2. Doanh nghiệp vừa và nhỏ

PHẦN 2

Vai trò của luật sư trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

- 2.1. Tránh rủi ro pháp lý cho doanh nghiệp
 - 2.1.1. Rủi ro trong quan hệ nội bộ
 - 2.1.2. Rủi ro trong quan hệ hợp đồng với đối tác
 - 2.1.3. Rủi ro trong quản lý nhân sự
 - 2.1.4. Rủi ro trong quan hệ với cơ quan nhà nước
- 2.2. Giảm thiểu thiệt hại khi có các vấn đề pháp lý phát sinh
 - 2.2.1. Nhận diện đúng bản chất pháp lý trong các tranh chấp
 - 2.2.2. Định hướng đúng các bước giải quyết tranh chấp
 - 2.2.3. Vận dụng đầy đủ quy định pháp luật; thu thập và cung cấp đầy đủ chứng cứ cho cơ quan tố tụng khi giải quyết tranh chấp

- 2.3. Xây dựng doanh nghiệp chuyên nghiệp
 - 2.3.1. Một doanh nghiệp chuyên nghiệp cần phải có hệ thống văn bản quản lý liên quan đến toàn bộ các mối quan hệ được thực hiện bởi luật sư
 - 2.3.2. Một doanh nghiệp chuyên nghiệp cần phải có sự tư vấn pháp lý đầy đủ và kịp thời của luật sư đối với mọi vấn đề pháp lý
- 2.4. Tạo nền tảng bền vững cho sự phát triển của doanh nghiệp
 - 2.4.1. Hồ sơ pháp lý cần đầy đủ và đúng pháp luật ngay từ khi thành lập
 - 2.4.2. Hồ sơ quản lý nội bộ, đặc biệt là tài chính, cần phải chính xác và đúng quy định của pháp luật
 - 2.4.3. Mọi vấn đề pháp lý phát sinh phải được giải quyết đúng pháp luật và lưu trữ đầy đủ

PHẦN 3

Ý kiến đề xuất nhằm “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 – 2030”

- 3.1. Cần thay đổi tư duy chủ doanh nghiệp theo hướng chuyên nghiệp, biết sử dụng dịch vụ pháp lý
 - 3.1.1. Doanh nghiệp chưa quen sử dụng dịch vụ pháp lý, chưa xem chi phí cho dịch vụ pháp lý là chi phí cần thiết
 - 3.1.2. Doanh nghiệp chưa nhận thấy tầm quan trọng của tư vấn pháp lý đối với sự ổn định và phát triển của doanh nghiệp; chưa đưa việc được cung cấp dịch vụ pháp lý vào kế hoạch phát triển của doanh nghiệp
 - 3.1.3. Doanh nghiệp chưa đặt niềm tin hoàn toàn vào “Công lý” nên còn xem nhẹ dịch vụ pháp lý
- 3.2. Xây dựng và thực hiện chương trình hỗ trợ doanh nghiệp một cách cụ thể và đi vào thực chất
 - 3.2.1. Đối tượng cần được hỗ trợ (Doanh nghiệp thật sự có nhu cầu)
 - 3.2.2. Cá nhân, đơn vị thực hiện công tác hỗ trợ phải đáp ứng tiêu chuẩn gì (chỉ đề cập đến luật sư và tổ chức hành nghề luật sư)
 - 3.2.3. Nội dung và chất lượng hỗ trợ (chỉ đề cập đến luật sư và tổ chức hành nghề luật sư)
 - 3.2.4. Quan tâm đến sự thiết thực, hiệu quả; tránh rơi vào hình thức và tạo tâm lý xem thường công tác trợ giúp pháp lý, gây mất uy tín người làm nghề luật

THAM LUẬN

Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị và vai trò của văn phòng luật sư trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp” và góp ý dự thảo đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”

Công ty Luật TNHH VDD LAWYERS

Tình hình đăng ký dự án đầu tư, đăng ký doanh nghiệp trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng trong 08 tháng đầu năm 2022

Căn cứ báo cáo tình hình đăng ký dự án đầu tư, đăng ký doanh nghiệp mới của Sở Kế hoạch và Đầu tư Thành phố Đà Nẵng từ 01/8/2022 đến 31/8/2022:

- Dự án đầu tư được cấp mới: 30 dự án với tổng vốn đầu tư đăng ký 67,803 triệu USD, đạt 45,46% so với cùng kỳ năm 2021 (tổng vốn đầu tư đăng ký năm 2021: 149,135 triệu USD). Trong đó ngoài Khu công nghiệp: 27 dự án và trong Khu công nghiệp: 03 dự án.
- Đăng ký doanh nghiệp mới: 3.318 doanh nghiệp, chi nhánh và văn phòng đại diện, tổng vốn điều lệ đăng ký 16.872 tỷ đồng; tăng 25,97% về số lượng doanh nghiệp và tăng 24,99% về số vốn đăng ký so với cùng kỳ năm 2021.

Theo đó số lượng doanh nghiệp vừa và nhỏ chiếm tỷ trọng cao trong tổng số lượng doanh nghiệp đã và đang hoạt động trên địa bàn thành phố Đà Nẵng.

Tình hình hỗ trợ pháp lý do Doanh nghiệp tại Công ty Luật TNHH VDD LAWYERS

Trong quá trình hoạt động kinh doanh, VDD LAWYERS đã cung cấp dịch vụ pháp lý cho khoảng hơn 500 doanh nghiệp, trong đó:

- Doanh nghiệp trong nước: có khoảng 300 doanh nghiệp; và
- Doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài: có khoảng 200 doanh nghiệp.

Các dịch vụ pháp lý mà VDD LAWYERS đã cung cấp:

- Tư vấn đầu tư và thành lập doanh nghiệp: tên doanh nghiệp, loại hình doanh nghiệp, quy mô lao động, vốn điều lệ, địa chỉ trụ sở hoạt động, các loại giấy phép con cần thiết đối với các ngành, nghề kinh doanh có điều kiện
- Thẩm định pháp lý doanh nghiệp: tập trung rà soát, soát xét toàn bộ các vấn đề của doanh nghiệp, bao gồm nhưng không giới hạn ở: hồ sơ thành lập và hoạt động; vốn chủ sở hữu; tài chính và tín dụng/ngân hàng; lao động; sở

hữu trí tuệ; các hợp đồng quan trọng; tranh chấp và tố tụng tại tòa án; kế toán và thuế; các hợp đồng mẫu; giấy phép con; ...

- Dịch vụ tư vấn thường xuyên cho doanh nghiệp: hỗ trợ pháp lý dựa trên các vấn đề hoặc yêu cầu từ doanh nghiệp
- Tham gia tố tụng theo vụ việc: hỗ trợ doanh nghiệp tham gia giải quyết tranh chấp tại các cơ quan tài phán như tòa án, trung tâm trọng tài, trung tâm hòa giải, v.v....

Thuận lợi và khó khăn trong quá trình hỗ trợ doanh nghiệp

a) Thuận lợi

- Hầu hết các khách hàng của VDD LAWYERS đã tin tưởng và lựa chọn dịch vụ của công ty ngay từ khi bắt đầu thành lập để được nhận sự tư vấn pháp lý phù hợp với quy định của pháp luật Việt Nam nhằm giảm thiểu các vấn đề rủi ro pháp lý trong quá trình hoạt động của doanh nghiệp. Các báo cáo thẩm định pháp lý doanh nghiệp của VDD LAWYERS đã rà soát và đưa ra các cảnh báo rủi ro pháp lý để doanh nghiệp chủ động phòng tránh và điều chỉnh các văn bản phù hợp với quy định của Điều lệ công ty, Luật Doanh nghiệp và các văn bản hướng dẫn thi hành, đồng thời, định hướng để doanh nghiệp thực hiện đúng quy định của pháp luật trong quá trình hoạt động của mình.

b) Khó khăn

- Một số doanh nghiệp không sử dụng dịch vụ pháp lý của VDD LAWYERS ngay từ ban đầu có yêu cầu thẩm định pháp lý và phát hiện các lỗ hổng trong quá trình hoạt động, đặc biệt trong khâu chuẩn bị văn kiện tố chức đại hội/các cuộc họp của doanh nghiệp hoặc các loại hợp đồng, các vấn đề về lao động trong nước và nước ngoài, việc hoạt động kinh doanh khi chưa đủ điều kiện về giấy phép... dẫn đến rủi ro pháp lý như bị xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực doanh nghiệp, bị các đối tác, người lao động khởi kiện... Hậu quả pháp lý là doanh nghiệp mất nhiều thời gian trong quá trình giải quyết vụ án, uy tín của doanh nghiệp bị giảm sút trong quá trình thương thảo hợp đồng với các đối tác, trong tuyển dụng lao động và trong hoạt động kinh doanh của mình.

Một số nguyên nhân dưới góc nhìn của đơn vị cung cấp pháp lý

- Số lượng doanh nghiệp nhỏ và vừa ngày càng tăng và có nhiều nhu cầu tư vấn pháp lý. Tuy nhiên, trên thực tế, số lượng doanh nghiệp nhỏ và vừa thuê luật sư hàng tháng/hàng năm để được cung cấp và hỗ trợ pháp lý cho các doanh nghiệp trong suốt quá trình hoạt động không nhiều. Các doanh nghiệp thường tìm đến đơn vị tư vấn pháp luật khi vấn đề pháp lý đã xảy ra

(có tranh chấp với các đối tác) hoặc khi cần nhanh chóng thực hiện một thủ tục hành chính, giấy phép mà phải được chấp thuận bởi nhiều cơ quan.

- Nguyên nhân dẫn đến vấn đề trên một phần là do các doanh nghiệp hiện nay ưu tiên tìm kiếm các thông tin trên các nền tảng xã hội (tiếp cận thông tin từ một số trang điện tử tư vấn pháp luật dựa trên việc tìm kiếm các từ khóa trên google) để nhanh chóng giải quyết vấn đề. Tuy nhiên, có một thực tế là một số nội dung tư vấn này còn mang tính chung chung và trong một số trường hợp là chưa được cập nhật và từ đây dẫn đến hệ quả doanh nghiệp gặp khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực hiện.
 - Nguyên nhân thứ hai là do các doanh nghiệp chưa nhận thức được tầm quan trọng về vai trò pháp lý trong hoạt động của doanh nghiệp, các giao dịch chủ yếu được thực hiện dựa trên sự thỏa thuận và tin tưởng hợp tác giữa các bên.
 - Nguyên nhân thứ ba là do vấn đề về kinh phí đầu tư cho hoạt động tư vấn pháp lý của các doanh nghiệp không nhiều. Cụ thể, chi phí luật sư thường sẽ cao hơn so với khả năng kinh tế và hạn mức có thể chi trả của doanh nghiệp, từ đây, doanh nghiệp e ngại trong việc thuê luật sư.
- Hiện tại, các cơ sở dữ liệu pháp lý hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa đã được xây dựng, chẳng hạn như website “*Hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp*”; *Chương trình hỗ trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ* của Cục phát triển doanh nghiệp thuộc Bộ Kế hoạch và Đầu tư,... Tuy nhiên, các dữ liệu pháp lý này vẫn chưa được xây dựng hoàn thiện. Cụ thể, trang hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp chỉ hoàn thiện việc xây dựng các án lệ, bản án quyết định của tòa án thông qua việc kết nối với cổng thông tin của Tòa án nhân dân tối cao và trang website công bố bản án mà chưa có các dữ liệu về các văn bản trả lời, giải đáp vướng mắc của các doanh nghiệp. Do đó, cơ hội để các doanh nghiệp nhỏ và vừa tiếp cận với các dữ liệu và thông tin này vẫn chưa được phổ biến rộng rãi.
- Một số trang thông tin điện tử của các cơ quan nhà nước tại các địa phương đã có các chuyên mục để phổ biến, cập nhật các giải đáp của cơ quan nhà nước đối với một số vấn đề pháp lý, cũng như có các bài viết, bình luận vấn đề pháp lý để những người quan tâm có thêm thông tin tham khảo. Tuy nhiên, sự phù hợp giữa các nội dung này và nhu cầu giải đáp pháp lý của doanh nghiệp là chưa cao, trong đó, một số nội dung giải đáp, bình luận thường nghiêng về góc nhìn và chính sách quản lý của nhà nước mà chưa phù hợp với thực tiễn quá trình hoạt động của các doanh nghiệp nhỏ và vừa.

- Có nhiều hội thảo, chương trình trao đổi, phổ biến pháp luật được tổ chức cả trực tiếp và trực tuyến trên các nền tảng xã hội, tuy nhiên, số lượng các doanh nghiệp nhỏ và vừa tiếp cận các chương trình này không nhiều. Bên cạnh đó, nội dung tại các buổi hội thảo, trao đổi này thường mang tính học thuật của các chuyên gia mà chưa có tính thực tiễn áp dụng đối với doanh nghiệp và điều này dẫn đến việc không thu hút được người nghe và các doanh nghiệp tiếp cận với các hội thảo này.
- Về nguồn kinh phí: Theo quy định hiện hành tại Nghị định 55/2019/NĐ-CP (Điều 9) thì các doanh nghiệp vừa và nhỏ sẽ được hỗ trợ chi phí phí tư vấn pháp luật với mức hỗ trợ tối đa không quá 3.000.000 VNĐ/năm đối với doanh nghiệp siêu nhỏ; không quá 5.000.000 VNĐ/năm đối với doanh nghiệp nhỏ và không quá 10.000.000 VNĐ/năm đối với doanh nghiệp vừa sau khi có hồ sơ gửi đến cơ quan có thẩm quyền. Tuy nhiên, mức hỗ trợ này là vẫn thấp so với mức phí dịch vụ tư vấn pháp luật của các tổ chức hành nghề luật sư, do đó, nhiều doanh nghiệp vẫn cân nhắc trong việc thuê tư vấn pháp luật để hạn chế chi phí doanh nghiệp. Bên cạnh đó, việc hỗ trợ chi phí tư vấn pháp luật này được áp dụng khi doanh nghiệp sử dụng dịch vụ pháp luật của các tư vấn viên pháp luật theo danh sách của các bộ, cơ quan ngang bộ nên số lượng tư vấn viên pháp luật mà doanh nghiệp được tiếp cận là không nhiều và nhiều doanh nghiệp cũng không biết về các nguồn thông tin này để tiếp cận.
- Theo thống kê tại trang hỗ trợ tư vấn pháp lý doanh nghiệp thì số lượng tư vấn viên pháp luật của Bộ Tư pháp (cá nhân) tại Thành phố Đà Nẵng hiện tại là 06 người và số lượng tư vấn viên là tổ chức là 1 trong khi số lượng luật sư và tổ chức hành nghề luật sư tại Đà Nẵng là nhiều hơn rất nhiều (*Theo thống kê của Đoàn luật sư Thành phố Đà Nẵng tại Hội nghị tổng kết 2020 và triển khai 2021 thì tính đến cuối năm 2020 số lượng luật sư thuộc Đoàn luật sư Thành phố Đà Nẵng là 284 luật sư, số lượng văn phòng luật sư là 40, công ty luật là 45 và có 26 chi nhánh tổ chức hành nghề luật sư đặt tại Thành phố Đà Nẵng*). Điều này cho thấy rằng, rất nhiều luật sư và tổ chức hành nghề luật sư trên địa bàn thành phố Đà Nẵng vẫn chưa tham gia nhiều vào hoạt động hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp thông qua các sự kiện, mạng lưới được tổ chức bởi cơ quan nhà nước. Từ đó, khả năng tiếp cận pháp luật của các doanh nghiệp nhỏ và vừa tại Thành phố Đà Nẵng đã hạn chế.

Góp ý dự thảo đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 – 2030”

Nhằm triển khai Khoản 3 Điều 4 Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 55/2019/NĐ-CP và Quyết định số

81/QĐ-TTg về việc phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa được chia thành 3 nhóm hoạt động chính:

- (i) Nhóm hoạt động 1: Cung cấp thông tin pháp lý
- (ii) Nhóm hoạt động 2: Bồi dưỡng kiến thức pháp luật
- (iii) Nhóm hoạt động 3: Tư vấn pháp luật

Theo đó, các chương trình đã triển khai và được áp dụng rộng rãi như các thông tin về đăng ký doanh nghiệp, chẳng hạn: các biểu mẫu được đăng tải trên hệ thống thông tin điện tử quốc gia và niêm yết trực tiếp tại trụ sở làm việc của các cơ quan hành chính, các chương trình phổ biến pháp luật cho doanh nghiệp thông qua Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam; xây dựng và phát sóng chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp phục hồi hoạt động sản xuất kinh doanh trong bối cảnh dịch Covid-19 trên Đài Truyền hình Quốc hội; xây dựng bài giảng điện tử bồi dưỡng nâng cao chất lượng công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa; bồi dưỡng pháp luật kinh doanh cho doanh nghiệp nhỏ và vừa; xây dựng các phóng sự về doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo và các vấn đề pháp lý cần hỗ trợ; xây dựng các trang thông tin điện tử về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Trên thực tế số lượng doanh nghiệp tự tìm hiểu thông tin hoặc tham gia các hội thảo hay chuyên đề về pháp luật còn ít, nguyên nhân do sự hạn chế về tư duy pháp lý của doanh nghiệp đối với các chuyên đề bồi dưỡng kiến thức pháp luật. Vì vậy, khi doanh nghiệp gặp khó khăn trong hoạt động thì có nhu cầu tìm kiếm đơn vị tư vấn pháp luật để thực hiện thẩm định pháp lý và tư vấn hoạt động phù hợp với quy định của pháp luật Việt Nam và Điều ước Quốc tế mà Việt Nam là thành viên.

Tuy nhiên, mô hình hoạt động của các doanh nghiệp tại Việt Nam nói chung và Thành phố Đà Nẵng nói riêng chủ yếu là các doanh nghiệp vừa, nhỏ và siêu nhỏ. Vốn điều lệ đăng ký ít, thậm chí có nhiều doanh nghiệp đăng ký vốn nhưng không thực hiện việc góp vốn trên thực tế nên các chi phí để thuê dịch vụ tư vấn pháp luật và dịch vụ kế toán, kiểm toán doanh nghiệp gặp nhiều khó khăn.

Ngoài ra, ngành Luật tại Việt Nam là một ngành đặc thù. Luật và văn bản pháp luật được ban hành mới, sửa đổi, bổ sung định kỳ và không định kỳ, bản thân Luật sư và các tổ chức hành nghề luật sư đã phải đọc, tìm hiểu thông tin và cập nhật văn bản mới để áp dụng đúng pháp luật trong bối cảnh mới. Các chi phí để học tập, nghiên cứu và áp dụng pháp luật đúng quy định đều do Luật sư và tổ chức hành nghề luật sư chịu trách nhiệm chi trả.

Mặc dù số lượng tổ chức hành nghề luật sư tại Việt Nam và Đà Nẵng đã tăng lên nhiều theo thời gian nhưng số lượng tổ chức hành nghề luật sư chuyên

hoạt động trong lĩnh vực tư vấn doanh nghiệp còn hạn chế, đặc biệt những tổ chức hành nghề luật sư có khả năng tư vấn cho các doanh nghiệp có yếu tố nước ngoài càng ít hơn do hạn chế về kỹ năng tư vấn doanh nghiệp và ngoại ngữ. Chính vì vậy, các doanh nghiệp vừa và nhỏ khi lựa chọn dịch vụ tư vấn pháp lý của Luật sư cung cấp phải trả chi phí cao hơn hoặc doanh nghiệp lựa chọn các dịch vụ tư vấn doanh nghiệp do các đơn vị kế toán cung cấp tuy chi phí thấp nhưng lại không đảm bảo các vấn đề pháp lý được xem xét một cách toàn diện.

Sau khi trình bày tổng quan về đề án, thực trạng triển khai, áp dụng các giải pháp, các kết quả đạt được thì đề án đã đưa ra một số giải pháp để tăng cường sự hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, tuy nhiên, những giải pháp này còn mang tính lý thuyết, thiên về chính sách quản lý mà chưa gắn liền với thực tiễn, do đó, để tăng tính khả thi và hiệu quả trong quá trình áp dụng, ban xây dựng đề án cần tham khảo và lấy ý kiến từ các doanh nghiệp nhỏ và vừa để thu thập được thông tin về các nhu cầu hiện tại của doanh nghiệp trong việc hỗ trợ tư vấn pháp lý. Các khảo sát cần được xây dựng dựa trên những câu hỏi thực tiễn, gắn liền với hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp. Dưới đây là đề xuất một số giải pháp để ban xây dựng đề án xem xét bổ sung trong đề án “*Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 – 2030*”.

- Bản thân doanh nghiệp cần nâng cao ý thức về việc tìm hiểu các quy định pháp luật đối với mô hình và tình hình hoạt động của doanh nghiệp mình.
- Các cơ quan nhà nước cần công khai các thông tin doanh nghiệp, các dự án đầu tư trên cổng thông tin điện tử để doanh nghiệp dễ dàng tiếp cận các mô hình hoạt động tương tự với nhu cầu thực tế của doanh nghiệp đó.
- Tăng cường sự phổ biến đến các doanh nghiệp nhỏ và vừa về các kênh thông tin hỗ trợ tư vấn pháp lý và cập nhật các dữ liệu pháp lý hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa; tạo ra diễn đàn, nơi mà các doanh nghiệp có thể dễ dàng và chủ động đặt câu hỏi hoặc vấn đề cần hỗ trợ hoặc tư vấn, đồng thời, họ cũng dễ dàng tiếp cận được ý kiến tư vấn hoặc sự hỗ trợ từ các cá nhân, đơn vị có chức năng, có chuyên môn phù hợp.
- Tổ chức các hội thảo, trao đổi giữa cơ quan quản lý nhà nước và các doanh nghiệp để thu thập nhu cầu và tìm kiếm giải pháp nhằm đáp ứng chính xác các nhu cầu của doanh nghiệp để đem lại hiệu quả trong quá trình thực hiện. Đồng thời, các nội dung trao đổi tại hội thảo cần đi vào trao đổi các vấn đề thực tiễn, khó khăn trên thực tế của doanh nghiệp nhỏ và vừa, hạn chế tổ chức các nội dung mang tính học thuật, phổ biến quy định. Các chuyên đề pháp luật cần đi sâu, sát và phù hợp với tình hình thực tế của mô hình doanh nghiệp vừa và nhỏ.

- Chi phí thực hiện kiểm toán định kỳ cho doanh nghiệp vừa và nhỏ hiện nay cao hơn so với khả năng của doanh nghiệp phải chi trả nên trên lộ trình hỗ trợ cho doanh nghiệp, Nhà nước cần xem xét vấn đề giảm chi phí kiểm toán tương ứng với quy mô hoạt động của doanh nghiệp.
- Cơ quan nhà nước và các tổ chức hành nghề luật sư cần có các trao đổi, hợp tác để tăng sự hỗ trợ của các tổ chức hành nghề luật sư trong hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Đồng thời, mức hỗ trợ chi phí tư vấn pháp luật cho doanh nghiệp nhỏ và vừa có thể được tăng lên tùy theo tình hình kinh tế xã hội và nguồn vốn hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa để vừa đảm bảo khả năng tiếp cận các dịch vụ pháp lý của doanh nghiệp và vừa đảm bảo tính tích cực trong hoạt động hỗ trợ tư vấn pháp luật của các tổ chức hành nghề luật sư.
- Các tổ chức hành nghề luật sư thực hiện việc liên kết trong hoạt động hỗ trợ tư vấn pháp lý cho doanh nghiệp trên nền tảng có thu phí theo khung phí chung áp dụng đối với các tình huống pháp lý đơn giản. Đối với các vấn đề pháp lý phức tạp cần sự nghiên cứu, tư vấn chuyên sâu thì doanh nghiệp cần thực hiện theo hợp đồng dịch vụ pháp lý với Luật sư và tổ chức hành nghề luật sư.
- Luật sư và các tổ chức hành nghề luật sư cần học hỏi, trau dồi kỹ năng tư vấn doanh nghiệp, khả năng sử dụng ngoại ngữ trong quá trình cung cấp dịch vụ, tạo tiền đề cạnh tranh về giá dịch vụ để các doanh nghiệp có đủ điều kiện lựa chọn dịch vụ phù hợp với tài chính của mình.

Trên đây là báo cáo tham luận của Công ty Luật TNHH VDD LAWYERS được trình bày tại Hội thảo “*Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị và vai trò của văn phòng luật sư trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp*” và góp ý dự thảo đề án “*Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030*”. Cảm ơn quý vị đại biểu đã chú ý lắng nghe.

Trân trọng!

THAM LUẬN**Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị gắn với
Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý
cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 – 2030”**

Ban Quản lý Khu công nghệ cao và các Khu công nghiệp Đà Nẵng

Thực hiện Công văn số 3571/BTP-PLDSKT ngày 23/9/2022 của Bộ Tư pháp về việc mời viết tham luận tại Hội thảo lấy ý kiến dự thảo Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 - 2030” Ban Quản lý Khu công nghệ cao và các khu công nghiệp Đà Nẵng chuẩn bị nội dung tham luận về thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 - 2030, Ban Quản lý báo cáo như sau:

Ban Quản lý tổ chức tuyên truyền, phổ biến, hướng dẫn các quy định pháp luật về bảo vệ môi trường, đầu tư, lao động đến các doanh nghiệp; Công khai và cập nhật thủ tục hành chính thuộc thẩm quyền giải quyết của Ban Quản lý tại Bộ phận tiếp nhận hồ sơ và trả kết quả, trên website của Ban Quản lý.

Ban Quản lý đã ban hành kế hoạch số 239/KH-BQL ngày 26/01/2022 v/v triển khai công tác phổ biến, giáo dục pháp luật năm 2022 nhằm phổ biến, giới thiệu các văn bản pháp luật mới liên quan đến chuyên môn lĩnh vực quản lý của Ban Quản lý cho các doanh nghiệp trong khu công nghiệp, khu công nghệ cao.

Về lĩnh vực lao động, ngày 08/04/2022, Ban Quản lý ban hành Kế hoạch số 842/KH-BQL về việc triển khai thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở năm 2022 và Kế hoạch số 808/KH-BQL ngày 06/04/2022 về tổ chức Hội nghị tuyên truyền, phổ biến nội dung Nghị định số 145/2020/NĐCP ngày 14/12/2020 của Chính phủ về thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở, kết quả tổ chức Hội nghị ngày 20/5/2022 có hơn 90 doanh nghiệp về dự với trên 120 người tham gia (gồm đại diện người sử dụng lao động và chủ tịch Công đoàn cơ sở công ty). Phần lớn doanh nghiệp chấp hành tốt các quy định của pháp luật về sử dụng lao động thì vẫn còn một số doanh nghiệp còn hạn chế trong việc chấp hành các quy định trong lĩnh vực lao động nhất là việc tuyển dụng, sử dụng và thực hiện báo cáo sử dụng lao động nước ngoài.

Về lĩnh vực đầu tư, tổ chức Hội thảo giới thiệu một số điểm mới của Luật Đầu tư và Luật Doanh nghiệp 2020; Hội thảo phổ biến Nghị định 122/2021/NĐ-CP về xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực kế hoạch và đầu tư. Hướng dẫn, hỗ trợ nhà đầu tư thực hiện thủ tục cấp, điều chỉnh giấy chứng nhận đăng ký đầu tư theo đúng quy định của pháp luật. Thường xuyên cập nhật đầy đủ, kịp thời lên trang web của Ban các văn bản quy phạm pháp luật và thủ tục hành chính liên quan

đến lĩnh vực đầu tư của Trung ương, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân TP để hướng dẫn và đáp ứng nhu cầu tra cứu của doanh nghiệp. Tuyên truyền, phổ biến các văn bản pháp luật mới liên quan cho doanh nghiệp bằng nhiều hình thức như: văn bản tuyên truyền, tổ chức các chương trình hội thảo, tọa đàm, đối thoại trực tiếp... Đẩy mạnh công tác CCHC, thường xuyên cập nhật, công bố công khai minh bạch các quy định về TTHC, tình hình sử dụng đất, vị trí lô đất trống trong các KCN trên Công thông tin điện tử thành phố, trang website chuyên ngành của Ban Quản lý và các Công ty hạ tầng KCN.

Nhìn chung, công tác hỗ trợ pháp lý cho các doanh nghiệp cơ bản đầy đủ theo chức năng, nhiệm vụ. Các doanh nghiệp đã được tiếp cận các thông tin pháp luật một cách nhanh chóng; các chế độ, chính sách, pháp luật được giới thiệu, tập huấn kịp thời đến các doanh nghiệp, từ đó nâng cao trình độ pháp luật cho

các nhà đầu tư, doanh nghiệp trong triển khai dự án cũng như giải quyết tốt các thủ tục hành chính có liên quan; các khó khăn, vướng mắc được giải đáp kịp thời nhằm góp phần hỗ trợ pháp lý, cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh cho doanh nghiệp, hạn chế rủi ro trong kinh doanh cho doanh nghiệp.

*** Khó khăn, vướng mắc**

Đội ngũ cán bộ phụ trách công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp chủ yếu thực hiện nhiệm vụ kiêm nhiệm, chưa được thường xuyên bồi dưỡng về nghiệp vụ nên đôi lúc còn lúng túng trong việc hỗ trợ pháp lý khi doanh nghiệp có yêu cầu.

Các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp thường xuyên thay đổi đã khiến doanh nghiệp gặp nhiều khó khăn, trong khi đó doanh nghiệp mong muốn chính sách, quy định pháp luật có tính ổn định, lâu dài và nhất quán.

*** Kiến nghị, đề xuất**

Kiến nghị tăng cường mở các lớp bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp, đặc biệt đối với doanh nghiệp vừa và nhỏ để tạo chuyển biến căn bản về nhận thức pháp lý, ý thức pháp luật và thói quen tuân thủ pháp luật của doanh nghiệp.

Tổ chức các lớp đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ cho CBCC trong việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Xin trân trọng cảm ơn các đồng chí!